

*Omnibus in rebus gravis est inceptio prima,
Incipe perficies auxiliante Deo.*

~~P. 1. X. 4.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

V. 11.

SIGNAT. 61515CCCXIII.

Philosophia est habitus sapientiã et prudentiã constans: deficiente D. Jacobo Martini.

Optimæ artes sunt habitus animi in studijs liberalibus occupati, ad excolendum et perficiendum ingenium humanum.

Studiosus opt. artium est persona, q̄ cogitationes suas dirigit ad excolendum et pficiendum ingenium.

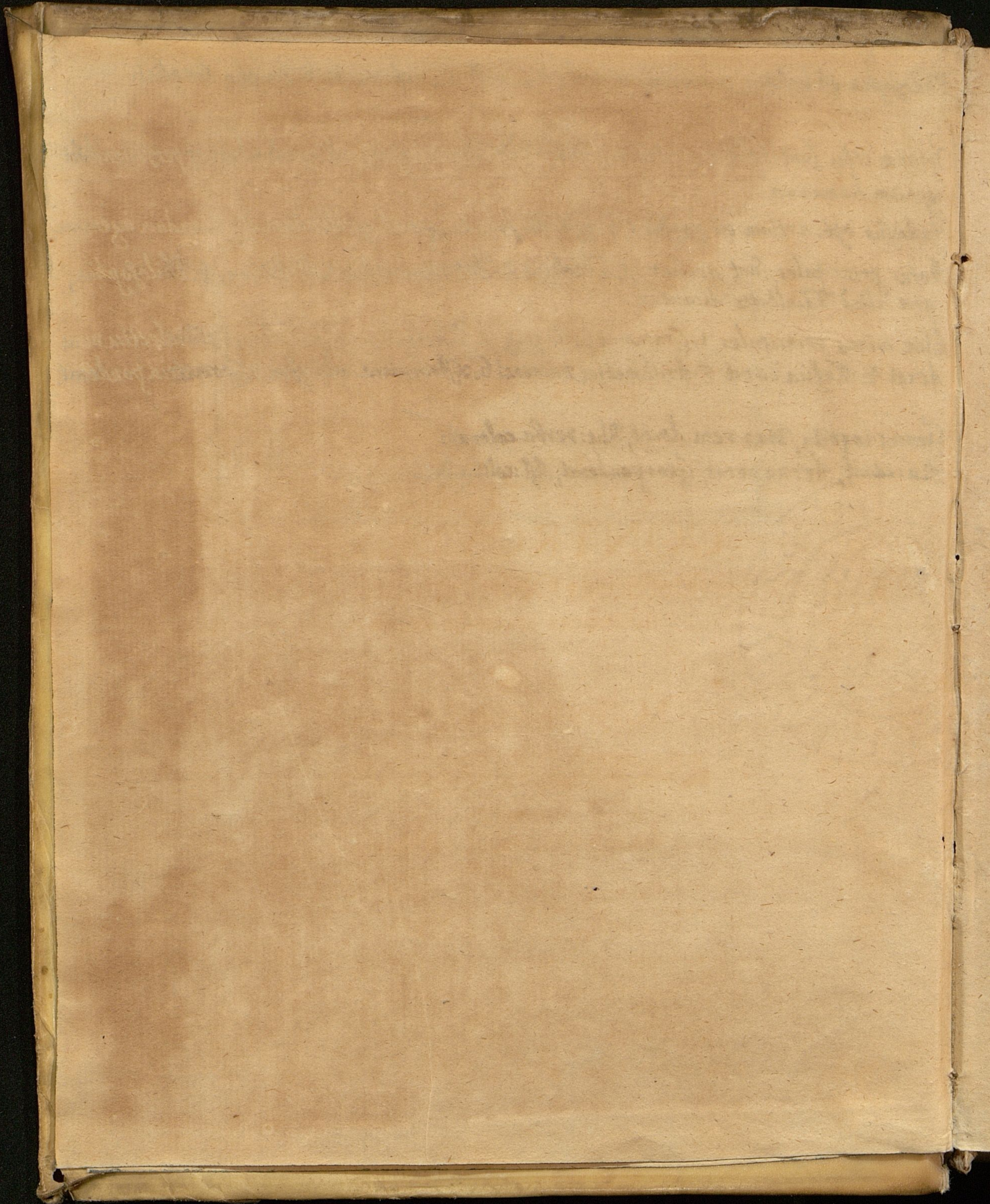
Artes principales sunt quatuor 1. Theologia 2. Jurisprudencia 3. Medicina, 4. Philosophia, quæ alias Facultates dicuntur.

Alie minus principales 1. Grammatica loquitur 2. Rhetorica verba colorat 3. Dialectica vera docet 4. Musica canit 5. Arithmetica numerat 6. Astronomia colit astra 7. Geometria ponderat.

Gram: loquitur, Dia: vera docet, Rhe: verba colorat:

Mu: canit, Ar: numerat, Geo: ponderat, Ast: colit astra.

UNIVERSITÄT
CONTROL-FRANK
MAGDEBURG

PHYSICA

Et Astronomica, sive de
caelis, & mundi
sphaera, & motibus
liber...

QUESTIONES
CONTRORSAS

Philosophiae Observationum &
Experimentum...

M. JOHANNES STURM

LEIPZIG

1691

1691

1691

Præcepta

METAPHY.
SICÆ

Ex probatis Auctoribus collecta, & adjuvan-
dæ memoriæ causa TABULIS Syno-
pticis inclusa

à

M. JOHANNE STIERIO.

Impensis

JOHANNIS BIRCKNERI, Bibliop:

Imprimebat

Fridericus Melchior Dedekindus, Acad. Typogr.

ANNO, M. DC. XXXV.

METAPHY

SICAE

Ex quibus Augustinus collecta & adhibita
de membris, causis, TABULIS Syno-
dalis incluis

M. JOHANNES STEPHANUS

Erben des Melchior Debesius Acad. Typogr.

M. DC. XXV.

ILLUSTRISSIMO AC CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO

DN. ERNESTO

Duci Saxoniae, Juliae, Cliviae, & Montium, Landgra-
vio Thuringiae, Marchioni Misniae, Comiti in Marca,
& Ravenspurg, Dinastæ in Ra-
venstein &c.

Domino suo Clementissimo

Ex dia. Ar.

Um proluxa & intricata tam docendi, quam di-
scendi ratio ingenium perturbet, memoriam labefactet,
doctrinam obscuret, & studiosæ juventuti non raro fa-
stidium creet: operæ precium faciunt illi, qui antequam contro-
versiarum pelago se committunt, aut spinosis subtilitatibus ani-
mum suum, industriamq; consecrant, in qualibet Scientia præce-
pta prius scitu maximè necessaria prælibant, atq; fundamentum
jacent resectis & rejectis minus necessarijs. Licet verò ejusmo-
di prima Scientiarum elementa & rudimenta varijs disponi pro-
poniq; possint modis, omnium tamen commodissima hæctenus
multis præclaris viris visa & probata est methodus ea, quâ præ-
cepta disciplinarum in memoriæ subsidium Tabulis Synopticis
inclusa ordine & breviter traduntur: Sic enim nucleus cujuslibet

A 2

capitis,

capitis, qui alioquin in diversis diverforum auctorum pagellis non sine tædio esset conquirendus, artificiosè sub uno habetur intuitu, & quæ passim & sparsim sapientissimi & acutissimi Philosophi benedixerunt captum adolescentiæ non superantia sub una peculiari & perpetua ferè forma methodicè disponuntur. Hoc quantum subsidij studijs & memoriæ afferat, æstiment ij, quorum judicia nec odij, nec amoris affectibus adulterantur. Hunc ergo in finem non tantùm **TABULAS LOGICAS, ETHICAS, PHYSICAS & ASTRONOMICAS** in meum, meorumq; usum privatum ex fontibus Aristotelis, nec non saniorum interpretum commentarijs quondam à me congestas superioribus annis publicè juris feci: Sed nunc etiam amicis ita pervincen-
tibus communissima, **METAPHYSICÆ PRÆCEPTA** juvandæ memoriæ ergò in **TABULAS** redacta typis prodo: Præcepta inquam communissima, non nova, sed passim usitata, & potissimum collecta atq; selecta ex **SUAREZIO**, communi illo omnium Metaphysicorum doctore ac magistro, **FONSECA**, **MENDOZA**, alijsq; multi nominis auctoribus, quibus suo jure quodam adjicio Clariss. Philosophum Jenensem **Dn. M. STHALIUM**, Præceptorem meum honoratissimum. Nam si universam disciplinarum philosophicarum seriem paulo attentiori intueamur animo, & figillatim unamquamq; trutinâ ponderemus æquissima, Metaphysica, sive ipsius dignitas spectetur, sive utilitas attendatur, ultra reliquarum sortem quodammodo elevata est, & tantum caput effert, quantum lenta solent inter viburna cupressi: cum sine hac Scientia nemo vel ambigua distinguere, vel obscura explicare, vel vera confirmare, vel falsa impugnare commodè possit & refellere. Has verò **TABULAS**
META-

METAPHYSICAS Vestrae Celsitudini ILLUSTRIS-
SIME PRINCEPS submississimè dedicare volui, quo subje-
ctissimam meam affectionem erga Illustr. Vestram Celsitudinem
declararem. Toti omnino Germaniae imò Europae innotuit,
quam constanti sinceræ religionis Illustr. Cels. Vestra ducatur
Zelo, quam heroicis & omnigenis decorata præfulgeat virtuti-
bus, quam serio ac sedulo labore, ut in ditionibus sibi subjectis li-
terarum studia undiq; floreat atq; vigescant. O beatum & æ-
ternis laudum præconijs dignissimum Principem, qui muneris
divinitus sibi commisi tantâ curâ ducitur! Ut ergo Illustr. Cels.
Vestra hoc levidense meum munusculum vultu benigno & sere-
no suscipiat, ac suo patrocinio exoptatissimo me meaq; studia
commendata esse gratiosissime concedat, eâ qua par est animi
subjectione & observantia peto atq; contendo. Deus Ter Opt.
Max. Illustr. Cels. Vestrae concedat ea omnia, quæ primæva Ec-
clesia, TERTULLIANO TESTE IN APOLOGET.
CAP. 30. Imperatoribus precari consueverat, vitam nimirum
prolixam, imperium securum, domum tutam, exercitus fortes,
Senatum fidelem, populum probum, orbem quietum, & quæ-
cunq; hominis & Principis Christiani vota sunt. Dab. die 9. O-
ctob. Anno 1634.

Illustr. Celsit. Vestrae

Subjectis

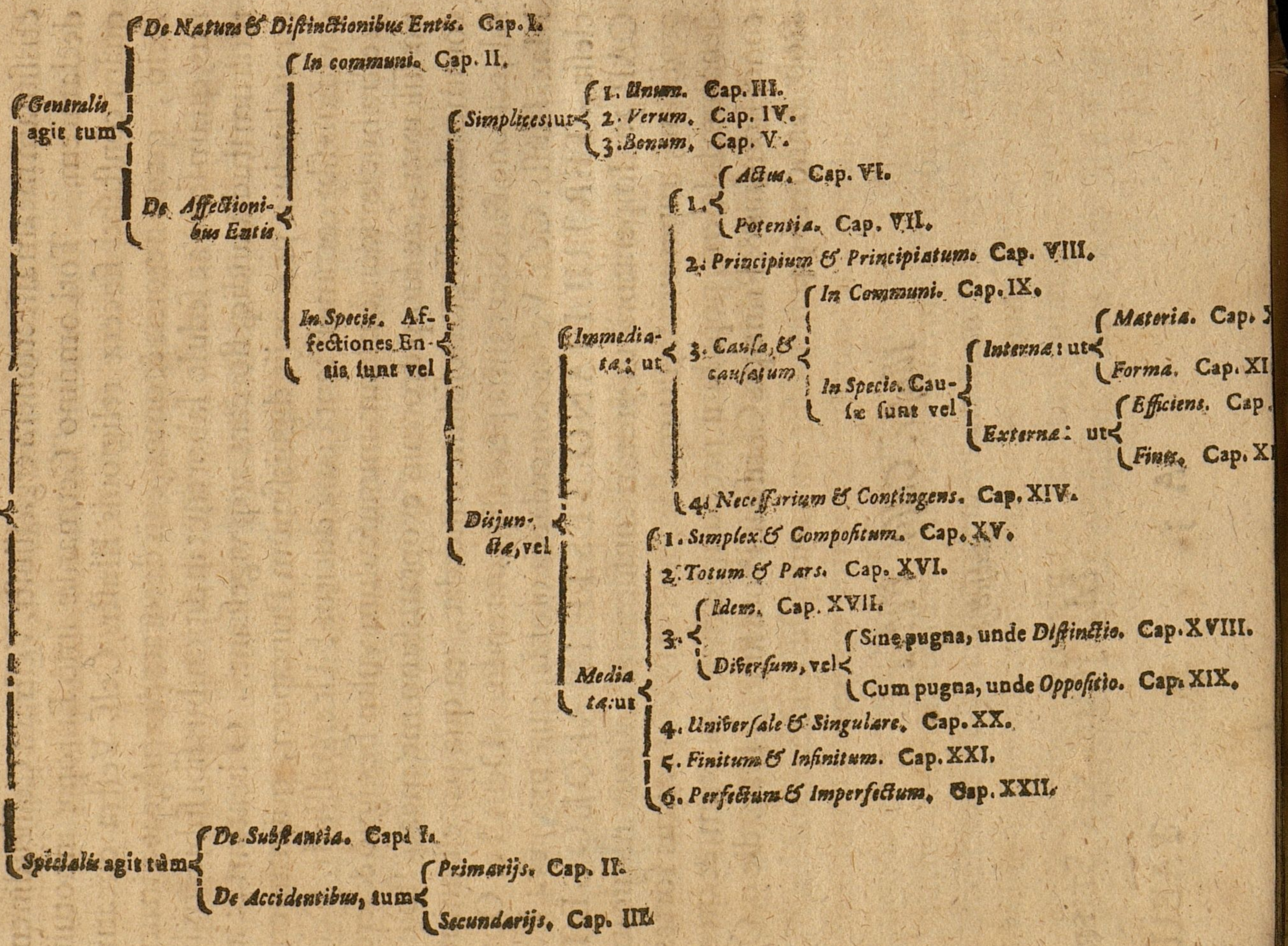
M. JOHANNES STIER.

A 3

TABU-

TABULA GENERALIS
 Totius METAPHYSICÆ Synopsin adumbrans.
 Partes METAPHYSICÆ sunt duæ

LIBRARIUS

De ratione & officio Librarii

Librarius est minister ecclesie, cuius officium est conservare & custodire libros, quos ecclesia possidet, & eos ad usum studii & doctrinam committere. Huius officii ratio est, ut per libros, quos sancti patres & doctores ecclesie scripserunt, veritas & doctrina conserventur, & ad usum studii & doctrinam committantur.

1. Librarius debet esse personam integram, & in rebus honestis & iustis versantem. 2. Librarius debet esse personam literatam, & in rebus literariis versantem. 3. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem.

4. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem. 5. Librarius debet esse personam constantem, & in rebus constantem versantem.

6. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 7. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem. 8. Librarius debet esse personam constantem, & in rebus constantem versantem.

9. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 10. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem.

11. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 12. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem.

13. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 14. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem.

15. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 16. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem.

17. Librarius debet esse personam diligentem, & in rebus diligentem versantem. 18. Librarius debet esse personam modestam, & in rebus modestam versantem.

De ratione & officio Librarii

PRO OEMIUM.

De Natura & Constitutione Metaphysicæ.

DE NATURA & CONSTITUTIONE METAPHYSICÆ VI. rot.

I. An datur Metaphysica? R. Affirm.

1. Quia datur distinctum objectum & modus considerandi objectum diversus à modo illo, qui datur in alijs disciplinis; nam in Metaphysica consideratur ens, quatenus ens.
2. Quia nulla alia datur disciplina, in qua propriè tam de affectionibus entis, e. g. Uno, Vero, Bono; quam de ejusdem differentijs & divisionibus, ut in Substantiam & accidens agatur.

II. Nomen, circa quod observ.

1. Etymologia. Metaphysica dicitur à *μετά* post vel trans, & *φυσική* naturalis, vel

1. Quia Metaphysica agit de ijs, quæ res naturales transcendunt, & supra Physicam sunt.
2. Quia Metaphysica post Physicam est inventa. Non igitur sic dicitur ratione ordinis naturæ: (Cum quoad ordinem natura eorum, qua in Metaphysicis considerantur sint priora rebus Physicis) sed ratione ordinis inventionis.

2. Synonymia. Metaphysica etiam, vocatur

1. Philosophia absolute, & quasi per antonomasiam, quia est nobilissima pars philosophiæ.
2. Philosophia prima, quia primos conceptus, primaq; principia considerat, in quibus reliquarum omnium scientiarum principia fundantur.
3. Theologia naturalis, quia quantum lumine naturæ fieri potest, de rebus immaterialibus, incorruptibilibus, actibus puris &c. tractat.
4. Sapientia, quia de primis rerum causis, & supremis ac difficilissimis rebus, & quodammodo de universis entibus disputat.

III. Quid sit? R. METAPHYSICA est scientia, quæ contemplatur ens quatenus ens. Vel METAPHYSICA est scientia, quæ ens in quantum ens, seu in quantum à materia abstrahit secundum esse contemplatur. Suarez. disp. 1. sect. 3.

IV. Subiectum sive Objectum est ens quatenus ens, h. e. ens secundum rem, & rationem à materia abstractum. Res considerata sive Objectum materiale est ens; Modus verò considerandi sive Objectum formale est quatenus ens. Invenitur autem particula illa reduplicativa quæ, vel quatenus non specificativè, sed reduplicativè, ita ut illud quatenus ens dicat causam, vel rationem cur prædicatum illud, esse subiectum Metaphysicæ, subiecto videlicet entis attribuitur.

V. Divisio. Metaphysica dividitur in partem
 { Generalem seu Communem, quæ de communi entis natura, ejusq; communissimis affectionibus agit. Vide pag. 2. & seqq.
 { Specialem seu Propriam, quæ agit de speciebus entis analogis, ut sunt Substantia & accidens. Vide pag. 23. & seqq.

VI. Theoremata

1. Metaphysica est disciplina generalissima & communissima.
2. In Metaphysica dantur principia demonstrativa.
3. Primum omnium principiorum est: Impossibile est idem simul esse & non esse. Vel impossibile est idem simul affirmari & negari de eodem.

PARS GENERALIS METAPHYSICÆ.

Caput 1. de Natura & Distinctionibus Entis.

1. Quid sit? R. ENS est quod non repugnat existere, Mendoza disp. 2. sect. 1. Vel ENS est quod habet essentiam realem, id est, non fictam, sed veram & aptam ad realiter existendum. Suarez. disp. 2. sect. 4.

I. NATURA ENTIS. Ubi not:

De ENTE IN COMMUNI II. not:

II. Distinctiones. Entis

2. Significat, vel

1. Nominaliter, sive Substantive quatenus est nomen verbale & significat essentiam, vel rem ratione essentia sua, sive actu existat, sive non. ESSENTIA est id, quod primò concipitur de re. Suarez. l. d.

1. Accipitur, vel

2. Participialiter sive Adjective, ut est participium verbi Sum, & significat existentiam, sive rem actu existentem. EXISTENTIA est illa ratio, per quam res sunt extra causas in rerum natura, sive actu. Mendoza disp. 8.

1. Id, quod habet essentiam. Sic nihil appellatur ens, nisi ponat aliquid in re, sive nisi sit aliquid positivum: Unde privationes & negationes entia dici nequeunt.

2. Veritatem propositionis. Sic omne illud ens vocari potest, de quo propositio affirmativa potest formari. Hoc modo etiam privationes negationes, & entia rationis entia vocari possunt.

3. est Reale, quo habet esse à parte rei actu vel potentia. Mendoza disp. 19. sect. 1.

vel Rationis, quod habet esse objective tantum in intellectu. Seu quod à ratione cogitatur ut ens, cum tamen in se entitatem non habeat. Suarez, disp. 54.

4. est Per se, quod præcise habet ea, quæ ad essentiam, integritatem, vel complementum talis entis in suo genere per se & intrinsece requiruntur. Suarez.

vel Per accidens, quod constat ex aliquo, quod neq; ad essentiam, neq; ad integritatem, nec ad complementum rei in suo genere per se & intrinsece requiritur.

III. Conceptus Entis est Formalis, dicitur actus ipse seu verbum, quo intellectus rem aliquam, seu communem rationem concipit. Suarez. disp. 2. Objectivus dicitur res illa, vel ratio, quæ proprie & immediate per conceptum formalem cognoscitur, seu representatur. ibid.

1. Ens est primo cognitum cognitione originali, & actuali confusa.

2. Ens in respectu ad inferiora, nempe ad Deum & creaturas substantiam & accidens, non est æquivocum, neq; univocum, sed analogum.

IV. Theorematum

3. Ens qua tale non habet principia.

II. ATTRIBUTA, sive AFFECTIONES ENTIS, de quibus Cap. seq.

Caput II de Affectionibus Entis in communi.

De AFFECT. Entis not.

I. An ens habeat veras aliquas affectiones? R. Affirm. quia enti competunt aliqua, quæ cum ipso recipiuntur, nec tamen sunt primus ejus conceptus, sed primura conceptum sequuntur, e. g. Unum, verum, bonum, esse actu vel potentia.

Simplices, quæ enti adæquate insunt, & cum eo convertuntur sub uno conceptu: De quibus Cap. III, & seqq. Et ens est bonum, et de bonum est ens.

II. Quotuplices? R.

Immediata, quæ entis conceptum immediate sequuntur, vel saltem non mediante aliquo attributo simplici. Cap. VI & seqq.

Disjunctæ, quæ cum ente recipiuntur sub disjunctione: Suntque

Mediate, quæ mediante aliquo attributo simplici enti cõveniunt, Cap. XV. & seqq.

1. Affectiones entis sunt reales, quia competunt enti citra mentis operationem

III. Theorematum 2. Affectiones vel Attributa entis, de ente possunt demonstrari.

3. Affectiones entis non differunt re ipsa ab ente, sed ratione.

Caput III. de Uno.

I. Quid sit? R. UNUM est quod est in se Indivisum.

Per se. Hoc idem est quod ens per se supra Cap. I. definitum.

1. vel

Per accidens. Hoc constat ex ijs, vel

Quæ sunt re vera in se divisa, vel

Sine ordine ut acerbis lapidum.

Cum ordine: ut exercitus.

Artificialiter: ut domus.

Quæ nõ sunt divisa, sed unita, vel

Naturali-Subje-cti, & accidens.

ter: ut Duo accidens, g. sub. cidencia.

I. UNUM, de quo IV. not:

II. Quotuplex? R.

2. vel

Indivisibile, quod nec actu divisum est, nec dividi potest.

Indivisum, quod actu quidem divisum non est, aptum tamen ut dividatur. Hoc dicitur compositum. ut hoc est divisum, et potest dividi in corpus et animam.

Universale Unitas Universalis consistit in individuatione aliqujus naturæ in plures naturas similes sub eodem nomine & ratione cum aptitudine, ut in eas dividatur. Suarez disp. 6. sect. 13. aial est univ. ale, qd o pot. dividi in multa aialia, sed in specie.

3. vel

Formale Unitas Formalis appellatur, quæ per se & immediate convenit essentiæ sive naturæ, prout præscindit ab esse quod habet in individuo. aia in Paulo o pot. dividi.

Individuale Unitas Individualis non solum dicit individuationem, sed etiam ineptitudinẽ ad divisionem in plura, quæ talia sunt, quale est ipsum divisum. Suarez l. d.

III. Oppositum est MULTUM, quod actu divisum est.

1. Quod non est unum, illud ne est quidem, quia unum et ens recipiuntur.

IV. Theorematum 2. Tantum de uno quæq; habent, quantum de ente.

3. Unum non addit supra ens aliquod positivum.

II. VERUM, de quo Cap. IV.

III. BONUM, de quo Cap. V.

AFFECTIONES SIMPLICES SUNT

Pars Generalis Metaphysicæ

Cap. IV. de Vero.

De VERO V. not.

I. Nomen, circa quod ob-
serv. Veritatem considerari

- 1. In actu exercito, seu materialiter, quando certæ alicujus rei veritas inquiritur. *Hæc consideratio ad omnes pertinet disciplinas, quid enim verè sit ens, substantia, accidens, Metaphysicus tractat, quid verè sit linea Mathematicus.*
- 2. In actu signato, seu formaliter, quando ipsa natura veri formalis, quid scilicet sit in se consideratur.

II. Quid sit? R. VERUM sive VERITAS est conformitas intellectus cum re.

Incomplexa, est ipsius rei veritas, quæ quodvis ens in sua essentia dicitur verum, quia habet essentiam sibi debitam.

III. Quotuplex? R. Veritas est

- 1. vel Complexa, quæ in compositione & divisione terminorum simplicium consistit, & est veritas propositionum nempe conformitas intellectus componentis & dividensis cum rebus compositis & divisis.
- 2. vel In significando, quæ proprie reperitur in vocibus vel scripturis aut etiam in conceptibus, quos non ultimos vocant. *Suar. disp. 8.*
- In cognoscendo, quæ est in intellectu cognoscente res, seu in cognitione & conceptione ipsarum rerum. *ibid.*
- In essendo. Hæc veritas est in rebus ipsis, quæ ab illa denominantur vera *ibid.*

I. Quid sit? R. FALSUM est quod apparet id, quod non est. Vel FALSUM est inconvenientia seu inadæquatio, quæ est inter judicium intellectus componentis & dividensis, & rem ipsam prout est in se. *Suar. disp. 9. sect. 1.*

II. FALSUM Ubi not.

- 1. Propter similitudinem ad rem veram ratione cujus occasionem falsitatis nobis prebet, ut illud ex stimemus esse quod non est. *Hoc modo aurichalcum dicitur falsum aurum. Suarez.*
- 2. Quia est objectum falsæ enunciationis, quod tamen objectum est objective tantum in intellectu. *Sic idolum dicitur falsus Deus. Suarez.*
- 3. Quia non est adæquata & conformis arti. *Hic modus habet locum in artefactis. Suarez.*

IV. Oppositum Vero opponitur

IGNORANTIA; quæ est vel secundum puram negationem, quando simpliciter aliquid ignoratur, & nihil de re aliqua intelligitur. vel secundum prævam dispositionem, quando falsa opinio & error habetur de re aliqua.

V. Theoremata

- 1. Veritas quamvis in simplici mentis operatione reperitur, speciali tamen ratione est in compositione & divisione.
- 2. Verum significat rem cognoscibilem sicut est.
- 3. Verum (uti & Falsum) est denominatio extrinseca rebus.
- 4. Falsitas non comperit rebus secundum se, *h. e. nulla res dicitur falsa relecta ad id quod est, sed relecta ad id quod non est.*

Veri
fica
3. Ve
essen

Veritas quadruplex 1. Ethica, quatenus opponitur mendacio, quæ alias vocatur Veracitas 2. Veritas Logica in signi-
ficando, quæ videtur propositiones cum rebus ipsis conveniunt, h. e. quæ significat convenientiam propositionis ad res ipsas.
3. Veritas Physica in cognoscendo, quæ cognoscitur intellectu res naturales quatenus naturales. 4. Veritas metaphysica in
essendo, quæ res habet perfectionem cum intellectu convenientem.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a list or index of entries.

Handwritten marginal note or page number on the right side of the page.

Pars Generalis Metaphysicæ.

Caput V. de Bono.

I. Nomen Bonum uti & Malum accipiuntur vel
 In abstracto, live formaliter, & sic bonum est ipsa perfectio inesse debita, & malum carentia talis perfectionis.
 In concreto, & sic bonum est res habens perfectionem debitam, & malum est res carens perfectione debita.

II. Quid sit? R. BONUM est, quod alicui est conveniens. Suarez, disp. 10. sect. 1. Vel BONUM est perfectio inesse debita. Vazquez disp. 13.

(Verum, quod tale est, quale existimatur & cognoscitur. Suarez disp. 10.

- I. vel
 (sect. 2
 apprens, quod existimatur, non tamen est re. Suarez ibid.
- (Naturale, quod est consentaneum cuicunq; naturæ secundum id, quod naturaliter est, vel naturaliter operari potest. Suarez ibid.
2. vel
 Morale, quod est consentaneum rei, ut libere operatur ibid.
 Transcendentale, quod dicit in communi perfectionem rei convenientem, præsertim illam, quam una quæq; res habet per entitatem suam. ibid.
- III. Quotuplex? R.
 3. vel
 (Per essentiam quod à se ipso & per se ipsum bonum est: ut Deus.
 Per participationem, quod suam perfectionem habet ab alio dependentem. Quæ ratione omnia excepto solo Deo bona sunt.
4. vel
 (Simpliciter seu absolute bonum, quod in se bonum est.
 Alteri bonum, quod dirigitur ad alium. Dicitur autem bonum alteri non exclusive, sed præsupponit bonum in se.
5. vel
 (Fucundum seu Delectabile, quod homini est conveniens in ordine ad delectationem, quam tale bonum secum affert. Suarez l. d.
 Honustum, quod homini est conveniens absq; ordine ad delectationem, sed solum quia per se decet, vel conveniens homini ut sic ibid.
 Utile, quod licet ex se spectatum delectationem non afferat, neq; ex se deceat, aut conveniens sit homini, tamen ut conferre potest ad aliud bonum obtinendum, conveniens cõferetur. ibid.

De BONO V. not:

IV. Oppositum, est MALUM, Ubi not:

- I. Quid sit? R. MALUM est privatio perfectionis debitæ inesse. Suarez, disp. 11. sect. 1.
- (Absolute malum, quod in sola privatione positum est.
- I. vel
 (Naturale, est omnis privatio naturalis boni naturæ debiti, seu omne id quod natura sua est disconveniens alteri naturæ, ibid.
- Alteri malum, est vel
 (Morale, quod est disconveniens naturæ liberæ, quatenus libera est. ibid.
2. Quotuplex? R.
 (Culpe est inordinatio in actione vel omissione libera, seu carentia perfectionis debitæ secundum liberam actionem Suarez ibid.
 2. vel
 (Pœne est qualibet alia carentia boni debiti contracta seu iustitia ob culpam. ibid.

- V. Theoremas
 1. Omnia bonum appetunt.
 2. Omne bonum est communicativum sui.
 3. Res mathematicæ, quatenus sunt ejusmodi, non sunt bonæ. B 2

Part. Generalis Metaphysicæ.

Caput VI. De Actu.

(Ess. actum, est esse perfectionem alicujus, sive esse principium, quo res est, h. e. extra causas consistens.

1. Aliud est. (Esse actu, est quasi affectio & modus entis, nempe constitutum esse extra nihil & suas causas, h. e. illud dicitur esse actu, quod verè existit.

Ubi not.

(Respectivè, quatenus importat ordinem ad potentiam, & per eum definit aliquid esse impotentia, si in ea fuerit.

2. Actus sumitur vel. (Absolutè, prout in se est actuale quid, & non potentiale, quamvis nihil aliud actuet: ut Deus.

II. Quid sit? R. ACTUS est qui dirigitur ad potentiam, eamq; perficit.

(Purus, qui excludit omnem potentiam sc. passivam. Vel est tale & tam perfectum ens, quod nullam habet potentialitatem ad recipiendum aliquid aliud perfectionis & entitatis: ut est solus Deus. Gregor. de Valent. tom 1. d. 1. q. 5.

1. vel

(Impurus, cui semper aliquid potentia sc. passivæ admixtum adhæret: Talis actus est omnis creatura.

ACTUS, Ubi not.

2. vel

(Primus est ipsa rei forma, quæ neq; importat operationem neq; negationem operationis sed ab utraq; est præcisa, h. e. est actus primus sive operatur sive non.

III. Quotuplex sit? R. Actus est.

(Secundus est actio à forma procedens.

3. vel

(Formalis, quo ipsa forma esse dicitur, ac perfectis ac completis entibus suum esse distinctum communicare.

(Entitativus, qui respondet potentia objectivæ, & est ipsa existentia rei, h. e. vera rei positio extra nihil.

4. vel

(Signatus, est ratio formalis sive conceptus quidditativus alicujus rei in se consideratæ.

(Exercitus, est res substrata ratione formali, vel ipsa ratio formalis ut alicui rei competit.

(Essentiæ, qui rem ita actuat, ut ejus essentia constet quæ definitione exprimitur: ut in homine actus essentia est esse animal rationale.

5. vel

(Existentiæ, qui est complementum essentiæ dans ultimum esse rei: ut in Petro Paulo &c. To hoc esse rationale.

1. Cujus est actus ejusdem est potentia.

2. Actus prior est potentia.

IV. Theoremata

3. Actus & potentia opponuntur privativè. Si potentia ratione adjunctæ privationis, & ut excludit actum, considerentur.

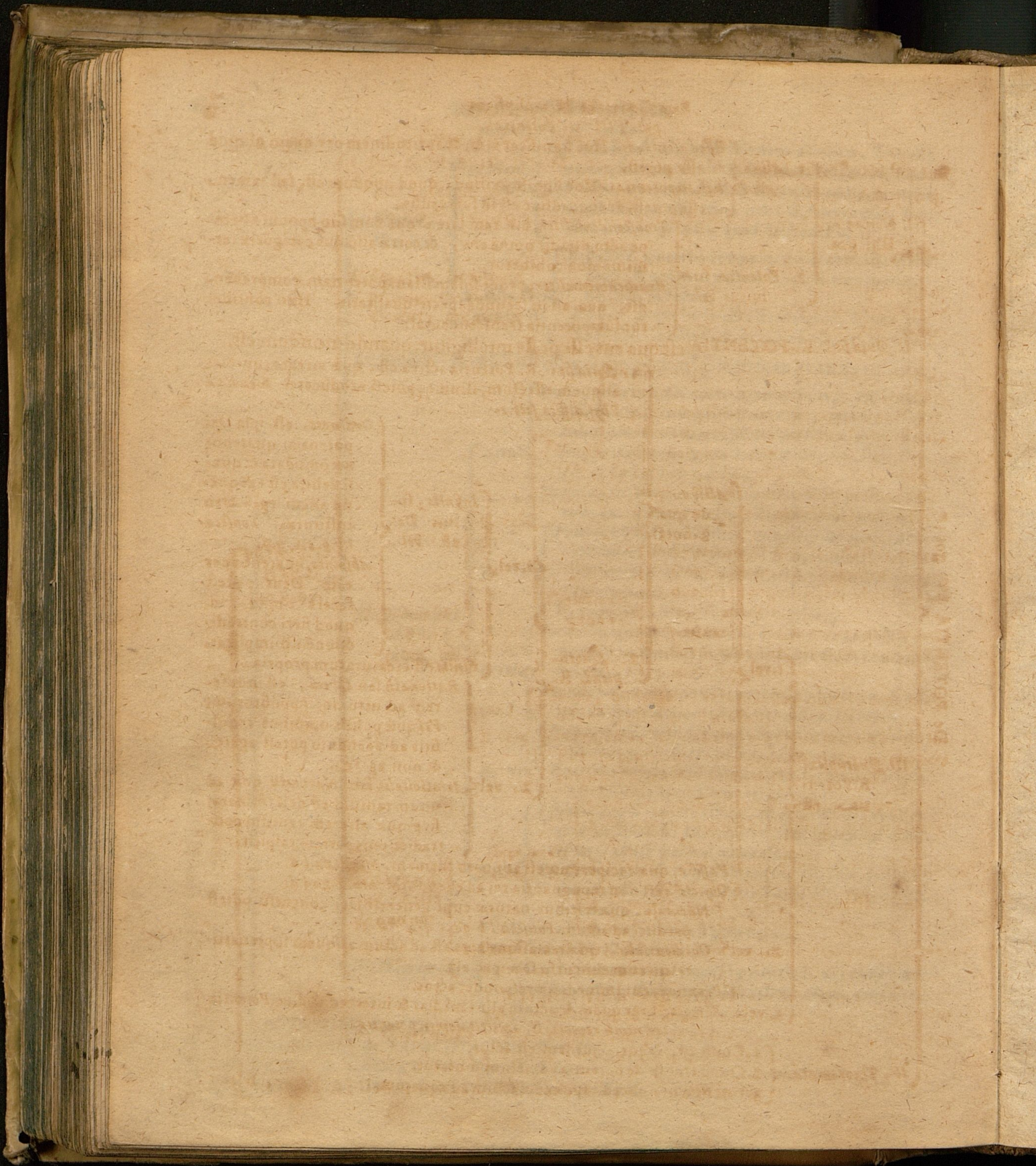
Aff. & DISJUNCTÆ IMMEDIATÆ sunt

- I. POTENTIA, Cap. VII.
II. PRINCIPIUM & PRINCIPIATUM, Cap. VIII.
III. CAUSÆ & CAUSATUM, Cap. IX. & seqq.
IV. NECESSARIUM & CONTINGENS, Cap. XIV.

(Esse potentiam. Hoc significat vim, & aptitudinem per quam aliquid esse potest.

1. Aliud est. (Esse in potentia. Hoc significat illud, quod nondum est, sed tamen esse potest, adeoq; adhuc est in suis causis.

I. Nomen, Ubi not.

2. Potentiâ sumitur vel. (Transcendentaliter, h.e. tam late prout cum suo opposito nempe actu dividit omne ens, & certæ alicujus categoriæ terminis non cohibetur. Prædicamentaliter, prout solam illam potentiam comprehendit, quæ est in secunda specie qualitatis. Hæc continetur sub potentia transcendentali.

II. Quid sit? R. POTENTIÂ est qua ens esse posse intelligitur, quando nondum est.

1. Quid sit? R. Potentiâ activa est, quæ virtute continet aliquem effectum, illumq; potest producere. Mendocza Phys. disp. 2. sect. 2.

Activa, de qua 2. not.

Infinita, solius Dei est vel.

(Ordinata, est ipsa Dei potentiâ quatenus accommodata & quasi debita est exequenda alicui legi à Deo institutz. Fonseca lib. 9. c. 1. q. 9.

Absoluta, quatenus per eam Deus potest facere omne id, quod fieri contradictione non implicat.

1. vel

2. Quotuplex? R.

1. Finita est creaturarum propria. (Rationalis seu libera, est indifferens ad utrumq; oppositorum; Vel quæ positis omnibus requisitis ad agendum potest agere & non agere.

2. vel

Irrationalis seu Naturalis quæ ad unum tantum est determinata; sive quæ alteram tantum contradictionis partem respicit.

Passiva, quæ recipere potest aliquam formam. Mendocza l. d.

Objectiva est non repugnantia rei ad essendum. Mendocza l. d.

Naturalis, quæ viribus naturæ cum generali Dei concursu potest perducì ad actum. Fonseca lib. 9. c. 1. q. 4. sect. 1.

2. vel Obediencialis, qua res aliqua apta est ad actum aliquem supernaturalem cum concursu Dei speciali.

Proxima, cui immediate respondet actus.

3. vel Remota, inter quam & actum alius mediat & intercedit actus. Potentiâ remota si nimis remota est, amittit nomen potentiâ.

1. Cujus est potentiâ ejusdem est actus.

IV. Theoremata 2. Quod transit de potentiâ ad actum mutatur.

3. Potentiâ non excedit suum objectum adæquatum.

B 3

De POTENTIÂ IV. not.

III. Quotuplex? R. Potentiâ est.

I. Quid sit? R. PRINCIPIUM est primum unde aliquid aut est, aut fit, aut cognoscitur Arist. lib. 5. Metaph. c. 1. Vel PRINCIPIUM est id à quo aliquid procedit quocunq; modo. D. Thom part. 1. q. 33. art. 1.

II. Requisita. Ut aliquid principium alicujus dicatur, requiritur

- 1. Ut sit aliquò modo prius eò, cujus est principium. Hoc ind. catur ipso nomine principij.
- 2. Ut sit aliqua connexio inter illa, vel consecutio unius ad alterum. Sic infans heri natus licet sit prior eò, qui hodie natus est. non tamen dicitur principium eius, quia inter illos nulla intercedit connexio.

In fieri, unde aliquid fit. Sub principio rei in fieri continentur omnia principia tum rerum successivarum: ut sunt motus & tempus; tum operationum, quæ suum esse in fieri habent.

In facto esse, unde aliquid est. Sub principio rei in facto esse continentur omnia principia rerum, quæ suum esse habent in facto esse.

Rei, vel

I. vel

Cognitionis, quod vel

- Incomplexum, ut sunt rei effectus, operationes, proprietates, accidentia, quæ ducunt in cognitionem alicujus causæ, vel essentia.
- Complexum, cujusmodi sunt axiomata & propositiones universales; e. g. Totum majus est suis partibus.

Causale, quod habet verum influxum causalem in aliud, estq; idem quod causa.

2. vel

Non causale, quod habet rationem principij citra influxum causalem. Sic privatio est principium non vero causa: Pater est principium Filij in Trinitate.

- 1. Tempore, quod est vetustius & antiquius.
- 2. Natura quod in naturali essendi ordine antecedit.
- 3. Ordine, quod ante aliud subsequens est dispositum, situm, & collocatum.
- 4. Dignitate, quod est melius & præstantius.
- 5. Cognitione, quod est notius & facilius.

III. Quotuplex? R. Principium est

I. Quot modis dicatur? R.

IV. Cognatū, est PRIUS de quo not:

2. Oppositum est POSTERIUS. Quot modis dicitur prius, tot modis etiam dicitur posterius.

- 1. In principijs non datur progressus in infinitum.
- 2. Principia essendi sunt etiam principia cognoscendi. Ex quibus aliquid dependet in esse, ex ijsdem etiam dependet in esse cognoscendo.
- 3. Principium latius patet quàm causa.

V. Theoremata

PRINCIPIATUM, quod ordinem habet ad principium tanquam posterius ad prius,

Sequens

PRINCIPIUM, de quo V. not:

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a list or a series of entries, possibly names or titles. The ink is very light and the paper is aged and yellowed.

I. Quid sit? R. CAUSA est principium per se influens esse in aliud. Suarez.

disp. 12. sect. 12.

II. Causalitas est ratio formalis causæ. Est autem aliquid formaliter causa, non quando potest causare, sed quando actu causat. Vel Causalitas sive Causatio est influxus ille seu concursus, quo una quæq; causa in suo genere actu influit in effectum. Suarez. ibid.

(Actu, quæ actu & re vera influit in effectum.)

1. vel Potentiâ, quæ actu non influit in effectum, habet tamen potentiam influendi. Hæc proprie non est causa.

(Vera, quæ verè & realiter influit esse in effectum.)

2. vel Sine qua non, quæ licet non habeat verum influxum in esse effectus, effectus tamen sine ea esse vel fieri nequit.

(Totalis sive Solitaria, quæ ita influit in effectum, ut non concurrat alia causa ejusdem ordinis in eodem genere.)

3. vel Partialis sive Sociâ, quæ influit in effectum concurrente simul alia causa ejusdem ordinis in eodem genere.

III. Quotuplex? R.

4. vel Remota seu Mediata quæ influit in effectum interveniente alia causa ejusdem generis.

Proxima seu Immediata, quæ ita influit, ut non interveniat alia causa ejusdem generis.

Essentialiter. Causæ essentialiter subordinatæ sunt quælibet causæ duæ ejusdem generis, quæ ita sunt affectæ inter se, ut altera ex natura sua pendeat ab altera incausando.

Fonseca lib. 2. c. 2. q. 1.

Subordinata vel

Accidentaliter. Causæ accidentaliter subordinatæ sunt quælibet duæ causæ ejusdem generis, quæ ita sunt affectæ inter se, ut altera pendeat aliquo modo ab altera non tamen in causando.

Non subordinata, quæ nec sua natura in causando nec alio modo ab altera dependet.

MATERIA, Cap. X.

(Internæ, quæ infra rei, cuius sunt)

causæ, essentiam continentur: ut FORMA, Cap. XI.

IV. Quot sint? R.

Quatuor; vel

Externæ, quæ essentiam effectus non ingrediuntur: ut EFFICIENS, Cap. XII.

FINIS, Cap. XIII.

1. Nihil est causa sui ipsius.

2. Causa prior est causato.

3. Causa non est deterior effectui.

4. Quicquid est in effectui præexistit in causa.

V. Theoremata

CAUSATUM, quod ex causa suam esse habet: Vel quod à causis suis dependet.

CAUSA,
de qua
V. not.

Sequitur

1. Quid sit? R. MATERIA est id, ex quo quippiam fit eo pacto ut ^{insit.} Arist. lib. 2. Phys. c. 3. Vel MATERIA est principium internum, quod per potentiam passivam sive receptivam in rem influit.

II. Causatum sive Effectus Materia est

Primarius & adequatus est compositum quod primario intenditur. Secundarius & inadecuatus est forma, quæ in composito sicut pars continetur, & causatur à materia propter compositum: Forma enim à materia ratione potentie passivæ dependet, & è potentia materiae educitur. Ergo materia est causa formæ, & forma causatum materiae.

III. Causalitas materiae tum respectu formæ, tum respectu compositi est vel

In fieri, est generatio, non tamen ut est actio & importat dependentiam ab agente, sed ut est passio & dicit dependentiam à materia. Actio & Passio eadem est entitas, dicitur enim actio ut concipitur tanquam dependentia à potentia activa; Passio vero appellatur ut respicit patiens, & importat dependentiam à materia. In facto esse, est unio inter materiam & formam, prout illa unio sumitur ex parte materiae, h. e. prout est subjective in materia & potest dici receptio formæ, & per eam ut sic non forma sed materia perficitur.

DE MATERIA VI. NOT.

Ex qua, est id, ex quo aliquid est vel fit: Est q.

1. vel Prima est primum subjectum, ex quo in existente res sunt, & in quod ultimo resolvuntur.

Secunda, quæ ita est materia alicujus, ut ipsa consistat ex alia materia;

2. vel Permanens, ex qua aliquid est vel fit salva manente ejus essentia: Sic ex auro fit poculum.

Transiens, ex qua mutata nec essentiam suam retinente res fit: Sic ex ovo fit pullus.

3. vel Proxima, ex qua aliquid immediate est vel fit. Remota, ex qua mediante alia materia aliquid est vel fit. Vel quæ ita est materia alicujus, ut sit prius materia alterius.

IV. Quatuorplex? R.

4. vel Sensibilis est ipsa substantia habens qualitates sensibiles, h. e. quæ primo & per se sunt objecta aliquorum sensuum. Soncin lib. 6. q. 11.

Intelligibilis est ipsamet substantia considerata absq; qualitatibus sensibilibus. ibid. Angeli sunt talen man.

In qua est subjectum, in quo aliquid est vel fit. Circa quam, est objectum circa quod agens versatur.

V. Theoremata

1. Ratio cauſandi materiae est potentia passiva sive receptiva, quia ratione potentie passivæ forma producitur, & pendet è materia, ejusq; ratione materia cum forma unitur.

2. Materia est determinabilis.

3. Quod caret materia expert est passionis.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a formal document or a list of entries.

Handwritten text in the right margin, possibly a page number or a reference.

I. Quid sit? R. FORMA est ratio essentiæ five quidditatis. *Arist. lib. 2. Phys. c. 3.* Vel^o FORMA est substantia quædam simplex & incompleta, quæ ut actus materiæ cum ea constituit essentiã substantiæ compositæ. *Suarez. disp. 15. sect. 5.*

II. Causatum five Effectus Formæ est vel
 { Primarius est compositum, nam forma propriam suam essentiã largiendo compositum constituit. Ergo forma est causa compositi.
 { Secundarius est materia, non quidem secundum esse suum considerata, & à formæ esse & informatione præcisa, sed ut est informata per formam, quia materia ut informata idem est, quod compositum nec ab eo secundum rem differt, cum unum nec plura, nec pauciora includat quàm alterum.

III. Causalitas Formæ est actualis unio inter materiam & formam, prout illa sumitur ex parte formæ, h.e. prout est subjective in forma, & potest dici actuatio, & informatio materiæ, & per eam ut sic forma perficitur.

{ Informans, quæ unione Physica conjungitur subjecto. *Mendoza de anima disp. 1. sect. 2.*

I. vel { Assistens, quæ nullam habet unionem physicam cum re cui assistit, sed tantùm propinquitatem ad illam movendam. *Mendoza ibid. Dicitur autem improprie forma, & potius pertinet ad genus cause efficientis.*

2. vel { Substantialis, quæ cum subjecto five materia quam informat, constituit compositum per se, pertinetq; ad prædicamentum Substantiæ. *ut anima.*
 { Accidental, est accidens in abstracto consideratum constituens cum subjecto unum per accidens: ut albedo, quæ constituit corpus album.

3. vel { Totalis, quæ informat omnes partes alicujus continui heterogenei: ut anima quæ informat omnes partes animalis.
 { Partialis, quæ non continuum heterogeneum sed aliquam ejus partem informat: ut forma carnis, forma ossis, forma cutis.

IV. Quotumplex? R.

4. vel { Physica est altera pars compositi contradistincta à materia, & est forma proprie dicta. Vocatur aliàs Formæ partis.
 { Metaphysica est ipsum totum vel quidditas & essentiã totius. Dicitur aliàs Formæ totius, estq; improprie forma.

5. vel { Materialis, quæ à materia dependet, ita ut naturaliter extra eam esse non possit. Tales sunt omnes formæ, excepta anima rationali.
 { Immaterialis, quæ citra materiam subsistere apta est: ut anima rationalis.

6. vel { Generica, quæ effertur prædicato generico.
 { Specifica, quæ effertur prædicato specifico. e.g. albedo in lacte forma specifica dicitur, color verò & qualitas sunt formæ generica.

V. Theoremata

1. Ratio causandi Formæ non est aliquod formæ accidens, sed ipsa ejus entitas nimirum potentia informandi, quia informatio est causalitas formæ.
2. Per formam res est id quod est, Vel Quicquid est per suam formam est.
3. Forma dat esse rei.

De FORMA V. not.

I. Quid sit? R. CAUSA EFFICIENS est id, unde primum principium est mutationis aut quietis. Arist. lib. 2. Phys. c. 3. & lib. 5. Metaph. c. 2. Vel CAUSA EFFICIENS est principium per se influens esse in aliud sine mutatione sui. ex præcisa ratione influxus. Mendoza Phys. disp. 9. sect. 1.

II. Causalitas efficientis est actio: hæc enim est forma per quam denominatur agens. Ergo est etiam forma, per quam denominatur efficiens, quia agens & efficiens sunt idem.

Per se, quæ virtute propria producit effectum. Somcin. lib. 12. q. 3. Vel Causa per se est, à qua directe pendet effectus secundum illud proprium esse, quod habet in quantum effectus est. Suarez disp. 17. sect. 2.

1. vel

Per accidens, quæ non producit effectum virtute propria. Estq; vel

Ex parte causa, id dicitur per accidens causare, quod per accidens conjunctum est principio per se causandi. Suarez ibid. quando agræ calefacit.

Ex parte effectus, id est respectu ejus quod accidit effectui per se, atq; hoc modo ipsamet causa per se alicujus effectus est causa per accidens ejus quod conjungitur effectui per se. ibid. ut foveas respectu thesauri à se inventi.

2. vel

Naturalis, quæ ad unum oppositorum determinata absq; deliberatione & semper eodem modo si non impeditur, agit: ut ignis urit.

Voluntaria seu Libera, quæ utrumq; respicit oppositorum.

III. Quotuplex? R.

3. vel

Physica, quæ revera influit esse in effectum. Tales causæ sunt non tantum naturales, verum etiam liberae.

Moralis, quæ imputative solum influit in effectum, h. e. quæ licet realiter non producat effectum, ita tamen se habet in ordine ad mores, ac si actu influeret, quia non minus imputatur ei effectus ac si revera, & per se ipsum produxisset. Tales sunt causæ applicantes agens ad patiens, item consulentes, præcipientes, rogantes, non impedientes cum possint, & teneantur.

1. Quid sit? R. Causa principalis est, quæ per virtutem principalem, id est nobiliorem, vel saltem æquè nobilem cum effectu influit in actionem per quam talis effectus producit. Suarez.

Principalis, ubi not:

1. vel

2. Quotuplex? R.

Prima, quæ à nullo dependet, ab ipsa tamen dependet alia omnia: ut solus Deus.

Secunda, quæ ab alia causa dependet: quales sunt omnes causæ principales excepto Deo.

Univoca quæ ejusdem rationis sive speciei est cum effectu: ut homo generans hominem. fert.

Æquivoca quæ specie ab effectu dif-

Instrumentalis, quæ influit in effectum per virtutem inferioris rationis seu perfectionis. Suarez disp. 15. sect. 2.

1. Ratio causandi efficientis est potentia activa: Hæc enim est principium quo causa efficiens sua tribuitur causalitas sc. actio.

IV. Theorematum 2. Causa efficiens eodem modo se habens semper producit idem.

3. Omnia quæ agunt, in virtute primi agentis agunt.

DE CAUSA EFFICIENTE IV. NOT:

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

1. Quid sit? R. FINIS est causa cujus gratia res est. Arist. lib. 2. Phys. c. 3.

II. Causatum sive Effectus causa finalis in ordine agentium finitorum per intellectum sunt actus voluntatis sive circa finem, vel circa media versentur, sive ante finis consecutionem eliciantur, vel post eam: isti enim actus sunt propter finem. E. sunt effectus causæ finalis.

III. Causalitas Finis, qua bonum se quasi exierit & exit in actum secundum, non est aliquid procedens actionem voluntatis, nec etiam aliquid consequens actionem sed est ipsa voluntatis actio, ut manans ab objecto alliciente, & trahente ad se voluntatem.

(Terminationis rei, qui non est causa finalis, sed ultimum extremum cujusq; rei, extra quod nihil ejus reperitur: ut punctum lineæ.

1. vel Motionis agentis, qui est id propter quod aliquid agit, & hic finis est causa finalis. Sic sanitas est finis de ambulationis.

(Cui est id, cujus gratia aliquid expetitur, ita ut sit simul subjectum, cui aliquid appetitur. Sic finis cui curationis est aegrotus.

2. vel Cujus est id, cujus gratia aliquid expetitur, ita ut non sit simul subjectum, cui aliquid appetitur. Sic finis cujus curationis est sanitas.

(Formalis est actio circa aliquod objectum.

3. vel Objectibus est ipsum objectum actionis: ut finis ultimus formalis hominis est clara Dei visio, objectibus est Deus ipse.

(Ultimus simpliciter propter quæ alia in universum omnia sunt, ipse autem propter nihil aliud.

Ultimus in suo genere propter quem omnia sunt, quæ in aliquo genere vel serie continentur, ipse autem propter nihil eorum est, quæ sub eo genere vel serie continentur.

(Ultimus propter quem alia appetuntur, ipse verò propter nullum aliud: Est q; vel

4. vel

Intermedius propter quem ita aliquid est, ut ipse etiam sit propter aliud. Talis finis est finis est, quatenus propter ipsum aliquid est; & est quoq; medium, quatenus ipse propter aliud est.

5. vel

Principalis, propter quem quis agit ita, ut etsi nullum alium finem sibi haberet propositum, tamen ageret.

Minus principalis, propter quem quis ita agit, ut si ad nullum alium finem actio referretur, non ageret.

6. vel

Internus, qui ab eo cujus finis est attingitur. h. e. acquiritur.

Externus, qui ab eo cujus finis est non attingitur, vel non est in ejus potestate.

1. Ratio causandi finis est solum bonum, sive re vera, tale sit, sive apparens, quia solum bonum est ratio, sub qua aliquid appetitur.

2. Finis causa sive mover non secundum esse cognitum sive intentionale, sed secundum esse reale. Sive illud esse reale actu sibi potentia, sive etiam secundum existimationem tantum habeat.

3. Finis est primus in intentione, & ultimus in executione.

De FINE V. not.

IV. Quintuplex?

R. Finis est

I. Quid sit? R. NECESSARIUM est, quod non potest aliter se habere.

(Complexum est propositio vera, quæ non potest esse falsa.

I. vel
(Incomplete-
xum vel
(Absolute tale, quod simpliciter non potest non esse, & plane nullam ut corrumpatur causam habet. Tale est solus Deus.
(Secundum quid, quod simpliciter quidem potest esse & non esse propter dependentiam à primo ente, à nulla tamen causa naturali & creata destrui potest.

(Efficientis, quando effectus indissolubili nexu coheret cum efficiente. Appellatur necessitas Physica.

(Materia, quod propter materiam se immutabiliter habet. hoiem eam mortalem fit necessitate natura.

(Formæ, quod propter formam se immutabiliter habet.

2. vel
(I. Quid sit? R. Necessarium in ordine ad finem est, quod ad finis affectionem exigitur, quamvis de se sit contingens, & tum fieri, tum non fieri possit.

(Fini, de quo notat
(Ad esse, sine quo finis obtineri non potest.

(Ad bene esse, quod ad commodiorem finis acquisitionem est necessarium, licet absolute finis sine eo obtineri possit.

2. Quotuplex? R.

(Necessitate consequentiæ. Necessitas consequentiæ est quando consequens non est necessarium, nisi positum antecedente, sic tamen, ut tam antecedens quam consequens sint in se contingentiæ. Anron. Andr. l. 5. q. 4.

3. vel
(Necessitate consequentiæ. Necessitas consequentiæ est quando tam antecedens quam consequens est in se necessarium. ibid.

(Absolute. Necessitas absoluta est cuius oppositum includit contradictionem. Gabriel 3. dest. 16.

(Ex suppositione. Necessitas immutabilitatis ex suppositione dicitur cum aliquid convenit rei contingenter, si eius natura absolute consideretur; ex suppositione verò, h. e. relata ad certam temporis differentiam dicitur convenire ei necessarium.

4. vel

(1. Omne, quod est, quando est, necesse est esse.

(2. Omne quod non est, quando non est, necesse est non esse.

(3. Necessitas absoluta excludit omnem contingentiam,

III. Theorematum

CONTINGENS. I. Quid sit? R. CONTINGENS est quod potest aliter se habere.

de quo notat
(I. Quotuplex? R. Equaliter, quod æque potest contingere atque oppositum.

(2. Est vel
(3. Ut plurimum, quod frequentius est.

(4. Raro, quod raro accidit. quando fodiens terram invenit thesaurum.

Sequitur

NECESSARIUM, Ubi notat

II. Quotuplex sit? R. Necessarium est

Affectiones DISJUNCTÆ MEDIATÆ sunt

SIMPLEX,
de quo
III. not.

I. Nomen Simplex sive
Simplicitas sumitur

- 1. Ut opponitur composito formaliter. Hoc modo si sumantur Simplicitas & Compositio sunt differentia essentialis entis.
- 2. Ut opponitur divisibili, quo ipso tamen modo etiam composito opponitur, non tamen sub ratione compositi, sed & divisibile est. Hoc modo si sumantur Simplicitas & Compositio sunt differentia accidentales & affectiones entis.

II. Quid sit? R. SIMPLEX est, quod non potest resolvi in plura, quæ sunt extra rationem ipsius essentialis. SIMPLICITAS dicit negationem compositionis. Suarez. disp. 30. sect. 3.

III. Quotuplex sit? R.

- Absolute, quod nullo genere compositionis compositum est: ut essentia divina.
- Respectu certi generis, quod non est compositum certo genere compositionis, et si alio genere compositum sit: ut Angelus, quæ non constat ex materia & forma, aut partibus quantitativis, licet ex essentia & subsistentia componatur.

I. Nomen Compositio sumitur

- 1. Pro actione, qua aliqua componuntur, estq; idem quod unio, h. e. actus uniendi, quo quidem modo accepta compositio non est aliquid essentialis, compositio. *u. g. quando plures libros in unum colligo, vel quando Architectus et lapidarius ligna et ligna domum extruit.*
- 2. Pro termino actionis, estq; aliquid intrinsecum composito, ejusq; ratio formalis & dicitur unio: Et hac acceptione in presentiarum sumitur.

II. Quid sit? R. COMPOSITIO est simulpositio vel conjunctio plurium rerum unum tertium constituentium. COMPOSITUM autem erit partes illæ, quæ compositione afficiuntur. Mendoza, Phys. disp. 6. sect. 1.

COMPOSITUM, de quo not.

Realis,
de qua
II. not.

I. Quid sit? R. Compositio realis est cujus extrema sunt realia realiter à se invicem distincta.

III. Quotuplex sit? R. Compositio est, vel

II. Quotuplex sit? R.

- 1. Ex materia & forma, & dicitur compositio essentialis. Huc pertinet compositio ex subjecto & accidente. *ut homo dicitur*
- 2. Ex partibus integrantibus
- 3. Ex gradibus secundum intensionem.
- 4. Ex essentia & subsistentia *ut angeli et anime*

Rationis. Compositio rationis est cognitio componens atq; conjungens duo objecta ratione distincta, à quibus resultat tertium. Mendoza Log. disp. 4. sect. 30.

- III. TOTUM, & PARS, Cap. XVI.
- III. IDEM, & DIVERSUM, Cap. XVII. & seqq.
- IV. UNIVERSALE, & SINGULARE, Cap. XX.
- V. FINITUM, & INFINITUM, Cap. XXI.
- VI. PERFECTUM, & IMPERFECTUM, Cap. XXII.

Pars Generalis Metaphysicæ
Caput XVI. de Toto & Parte

I. Quid sit? R. TOTUM est, quod continet ea, quæ continentur, ut illa sint unum. Arist. lib. 5. Metaph. c. 26.

II. Requisita. Ut aliquid sit Totum requiritur
1. Quædam pluralitas, vel ut aliqua contineantur: ex uno enim non potest fieri totum.
2. Partium in Toto unio, h. e. debent illa plura ita conneri, ut sint unum.

TOTUM,
de quo
III. not:

I. Essentiale,
de quo not:

I. Quid sit? R. Totum essentiale est, cujus partium una est ut potentia, altera ut actus constituentium unam essentiam.

Physicum, cujus partes sunt realiter distinctæ, nempe Materia & Forma.

2. Quotuplex? R. Metaphysicum seu Logicum cujus partes sola ratione distinguuntur: ut species respectu Generis & Differentiæ.

I. Quid sit? R. Totum Integrale est, quod continet plura constituentia ipsum realiter non per modum actus & potentia, sed per modum continuitatis, vel contiguitatis & colligationis.

2. Integrale,
de quo not:

Similare, quod constat ex partibus ejusdem rationis sive essentia: ut aqua.

2. Quotuplex? R. Dissimilare, cujus partes essentia differunt: ut oculus.

III. Quotuplex? R.

3. Universale, quod continet partes subjectivas sub se actu, & aptitudine de quibus prædicatur: ut Genus respectu Specierum.

4. Numerale, est numerus comprehendens pluralitatem aliquorum numeratorum: ut duodenarius dicit numerum Apostolorum.

5. Potentiale seu Potestativum, quod constat ex multis potentijs tanquam partibus, quas actu in se continet: ut anima.

6. Perfectionale, quod attenditur secundum complementum perfectionis substantia individualis, ut totus Deus, totus Angelus.

Sequuntur

I. Quid sit? R. PARS est portio Totius, quæ una cum alijs sibi respondentibus est apta Totum constituere.

Essentiales, quarum altera sublata aufertur, quidditativus rei conceptus. Mendoza Phys. disp. 1. sect. 2.

PARS;
de quo
III. not:

II. Quotuplex?
R. Partes sunt vel

Integrales,
Ubi not:

I. Quid sint? R. Partes Integrales sunt quarum una sublata tollitur compositi integritas, non tamen conceptus quidditativus. Mendoza ibid.

Similares, quarum substantia sive essentia est eadem: ut oss. caro.

2. Quotuplex? R. Dissimilares, quæ in partibus essentia differentes plures sunt dividua: ut caput, crinis, cutis, os, caro.

1. Unum idem; diverso respectu potest esse pars & totum.

III. Inordinata 2. Totum est majus qualibet sua parte.

3. Pars prior est toto.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a list or a table of entries.

Caput XVII. de Eodem & Diverso.

Relativè sive formaliter, quando importat relationem, & quicquid hoc modo dicitur idem, sibi ipsi vel alteri dicitur idem, in quo maxime ab unitate distinguitur: Unum enim est conceptus absolutus; Idem verò respectivus.

I. Nomen Idem sumitur vel

Negative, sive fundamentaliter, quando id dicitur Idem, quod non est ab aliquo diversum seu distinctum: & hoc modo ferè nihil differt ab Uno, nisi quod Unum dicat negationem divisionis in se: Idem verò divisionis negationem à se sive ab eo, cum quo ens idem esse dicitur.

II. Quid sit? R. IDEM consistit in negatione divisionis vel distinctionis à se sive ab eo, cum quo idem esse dicitur. Suarez. disp. 7. sect. 3. IDENTITAS est res una explicata uno aut pluribus conceptibus. Mendoza disp. Metaph. 6. sect. 1.

1. Generica, est illorum, quæ conveniunt in uno communi genere. Huc refertur Identitas Analogica quæ quædam conveniunt in Analogia & similitudine.

Per se, quæ vel

2. Specifica, quæ individua ejusdem Speciei conveniunt in eadem Specie.

3. Numerica, tribuitur illis, quæ unum sunt numero: ut Petrus juvenis, & Petrus senex.

1. vel

Per accidens: Identitas per accidens tot modis dicitur, quot ens & Unum per accidens.

1. Causalis, quæ duo entia vel plura conveniunt respectu causæ vel efficientis, vel materiæ, vel formæ, vel finis.

2. Effectiva, quæ duo entia vel plura respectu alicujus effecti conveniunt.

3. Subjectiva, quæ duo accidentia idem dicuntur esse subiecto, quia in uno atq; eodem Subjecto sunt.

SIMILIA sunt quorum qualitas est una: ut homo & bulla sunt Similia ob fragilitatem.

IV. Cognata sunt

EQUALIA sunt quorum quantitas est una: at gemelli & coetanei sunt æquales in tempore vite.

1. Quot sunt modi distinctionis, tot possunt esse modi identitatis.

2. Quæ in uno tertio sunt eadem, inter se sunt eadem.

3. Idem manens idem aptum natum: est facere idem.

4. Simile non est idem.

Nisi circumstantia et objecta varientur.

I. Quid sit? R. DIVERSUM est quod est aliud quid & opposito plane modo atq; idem dicitur.

DIVERSUM, de quo not:

II. Quotuplex? R. Sine pugna, unde oritur DISTINCTIO, Cap. seq.

Diversa sunt vel Cum pugna; & hinc diversitas infert unam OPPOSITIONEM, Cap. XIX.

sequuntur

1. Quid sit? R. DISTINCTIO est unum conceptum non esse alium. *Mendoza Metaph. disp. 6. sect. 1.* Vel DISTINCTIO est negatio unius conceptus ab alio. *ibid. sect. 4.*

1. Quid sit? R. DISTINCTIO REALIS est quæ existit à parte rei. *Mendoza ibid. sect. 2.*

- 2. Signa distinctionis realis sunt
  - 1. Quando duæ res sunt, in diversis suppositis, & quando non uniuntur.
  - 2. Realis separabilitas.
  - 3. Ratio causæ, quæ ab effectu suo realiter differt.

Realis seu secundum re, ubi not:

Positiva est inter res positivas & reales, quarum una non est alia. Hæc est propria distinctio realis. *Suarez. disp. 7. sect. 1.*

Realis in specie sic dicta, quæ vel

Negativa est inter ens & nomens, aut inter non entia omnino diversa. Hæc distinctio negativa per proportionem vel analogiam ad positivam intelligenda ac declaranda est. *ibid.*

3. Quotuplex? R.

1. Quid sit? R. Distinctio Modalis est quæ reperitur inter duos modos: vel inter modum & rem. *Mendoza l. d. Sive Distinctio Modalis est, quæ entia per modos, seu ipsi modi cum inter se, tum ab entibus distinguuntur. Fonseca l. 5. c. 6.*

Modalis, de qua 2. not:

2. Modus, est revera aliquid extra intellectum, ita tamen se habet, ut intrinsicè rem aliquam singularem actu afficiat, determinet, ipsiq; affixus sit, ut per nullam potentiam esse possit nisi actu eam afficiat. *Sic sessio & presentia Petri sunt modi, Petrus autem est res.*

II. Quotuplex? R.

1. Quid sit? R. DISTINCTIO RATIONIS est, quæ formaliter & actualiter non est in rebus quæ sic distinctæ denominantur, prout in se existunt, sed solum prout substant conceptibus nostris, & ab eis denominationem aliquam accipiunt. *Suarez. l. d.*

Rationis, de qua not:

Rationis ratiocinantis, quæ non habet fundamentum in re, quia oritur solum ex negotiatione & operatione intellectus *Suarez l. d.*

2. Quotuplex? R.

Rationis ratiocinata, quæ habet fundamentum in re. Hæc distinctio fit per conceptus inadæquatos ejusdem rei. *Suarez, ibid.*

De DISTINCTIONE II. not:

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

DE OPPOSITIONE V. NOT.

I. Nomen. Oppositio sumitur

- 1. Generaliter pro quacunque diversitate, vel repugnantia rerum seu extremorum: Et hoc modo idem est Oppositio quod diversitas & distinctio.
- 2. Proprie, & magis stricte, pro repugnantia inter certa & definita extrema peculiari habitudine inter ea inventa.

II. Quid sit? R. OPPOSITIO est repugnantia aliquorum non permittentium se simul & semel in uno subjecto respectu ejusdem.

I. Quid sit? R. OPPOSITIO CONTRADICTORIA est inter ens & non ens, vel inter puram affirmationem, & puram negationem: ut homo, non homo.

Contradictoria, de qua nos:

- Explicita, quando expressè aliquid esse & non esse simul dicitur: ut sedere, non sedere.
- Implicita, quando alterum membrum per alterum vertitur: Dicitur Contradictio in adjecto: ut ferrum ligneum.

2. Quotuplex? R. Contradictio est

Negativa, est inter extremum positivum, & negativum: estq.

I. Quid sit? R. OPPOSITIO PRIVATIVA est inter habitum seu formam & privationem: ut visus & cæcitas.

Privativa, ubi nos:

- 1. Subjectum habile, h. e. quod sit aptum ad recipiendum habitum.
- 2. Determinatio partis, h. e. ut privatio sit in ea parte, in qua per naturam inesse potest habitus, sic digitus rectè dicitur cæcus.
- 3. Determinatio certi temporis; prout tempus à natura est statutum.

III. Quotuplex? R.

2. Requisita privationis.

Contraria. OPPOSITIO CONTRARIA est inter duos terminos absolutos, qui ita inter se distant, ut se mutuo expellant è communi subjecto, in quo successivè possunt esse, nisi alterum insit à natura: ut calor & frigus.

Positiva est inter extrema positiva. estq.

Relativa. OPPOSITIO RELATIVA est inter relata opposita, quorum unum non est alterum: ut Pater & Filius.

V. Theoremata

- 1. Inter contradictoria non datur medium. v. g. in hominem et non hominem non datur medium.
- 2. A privatione totali ad habitum naturaliter non datur regressus. *semel habitus privatus ad habitum non potest reverti naturaliter*
- 3. Contraria non possunt esse simul in eodem subjecto, sc. in gradu excellenti. *in una aqua non potest esse calor et frigus.*
- 4. Contraria sub eodem genere maximè distant.

D

Caput XX. de Universalibus & Singularibus

I. Nomen. Universale varijs modis dicitur

- 1. In causando, quod universaliter causat, estq; nihil aliud quam causa universalis, quæ plura producit effecta: ut Deus, Cælum.
- 2. In representando seu significando, quod est vox vel nomen, vel imago, vel species plura representans.
- 3. In predicando, quod potest de pluribus prædicari.
- 4. In essendo, quod aptum natum est pluribus inesse. Hoc proprie ita dicitur, & est hujus loci. *utal e universale in essendo, quod aptum natum e ut in pluribus sit.*

Liber licet dividi potest in pagellas, tunc. o. p. talia entia, quibus liber e.

II. Quid sit? R. UNIVERSALE est cujus entitas divisibilis est in plures entitates adequatè tales, qualis est ipsa. Vel UNIVERSALE dicitur quod secundum unam aliquam rationem multis communicatur, seu in multis reperitur. *Suarez disp. 5. sect. 1.*

UNIVERSALE, de quo not:

III. Requisita. Ad Universale requiruntur

- 1. *universitate genericâ* Unitas, h. e. omne universale est unum quid. Hæc autem unitas non competit objecto, quod universale dicitur, à parte rei, sed per conceptum intellectus.
- 2. *id e. o. p. rationem danti plura actualia* Communitas sive aptitudinalis multiplicitas, h. e. ut sit in multis, ita ut & ipsum sit multa, quia multiplicatum est ad numerum eorum quibus inest. Atq; hoc universali competit à parte rei, citra mentis operationem.

Sequuntur

IV. Quotuplex? R.

- 1. *Actu* vel *Actu*, est natura communis in singularibus radicata, quæ apta nata est per abstractionem mentis universaliter, & communiter formari. *Vocatur alias Universalis in multis, e.g. nãa in oibz hoibz*
- 2. *potentia* vel *potentia*, est natura communis jam abstracta & per mentem concepta ut universale quid. *Vocatur alias Universalis post multa, h. e. ad rationale comprehendit in se oes*

I. Quid sit? R. SINGULARE, seu INDIVIDUUM est, quod indivisibile est in plura talia, quale est ipsum. Vel, SINGULARE dicitur, quod ita est unum ens, ut secundum eam entis rationem, qua unum dicitur non sit communicabile multis ut inferioribus & sibi subjectis, aut quæ in illa ratione multa sint *Suarez. l. d. d. quicquid existit illud e singulare.*

SINGULARE, de quo not:

- I. *quam res ordinatur singularis* Theoremata
- II. *angelica sunt substantia simplices.*

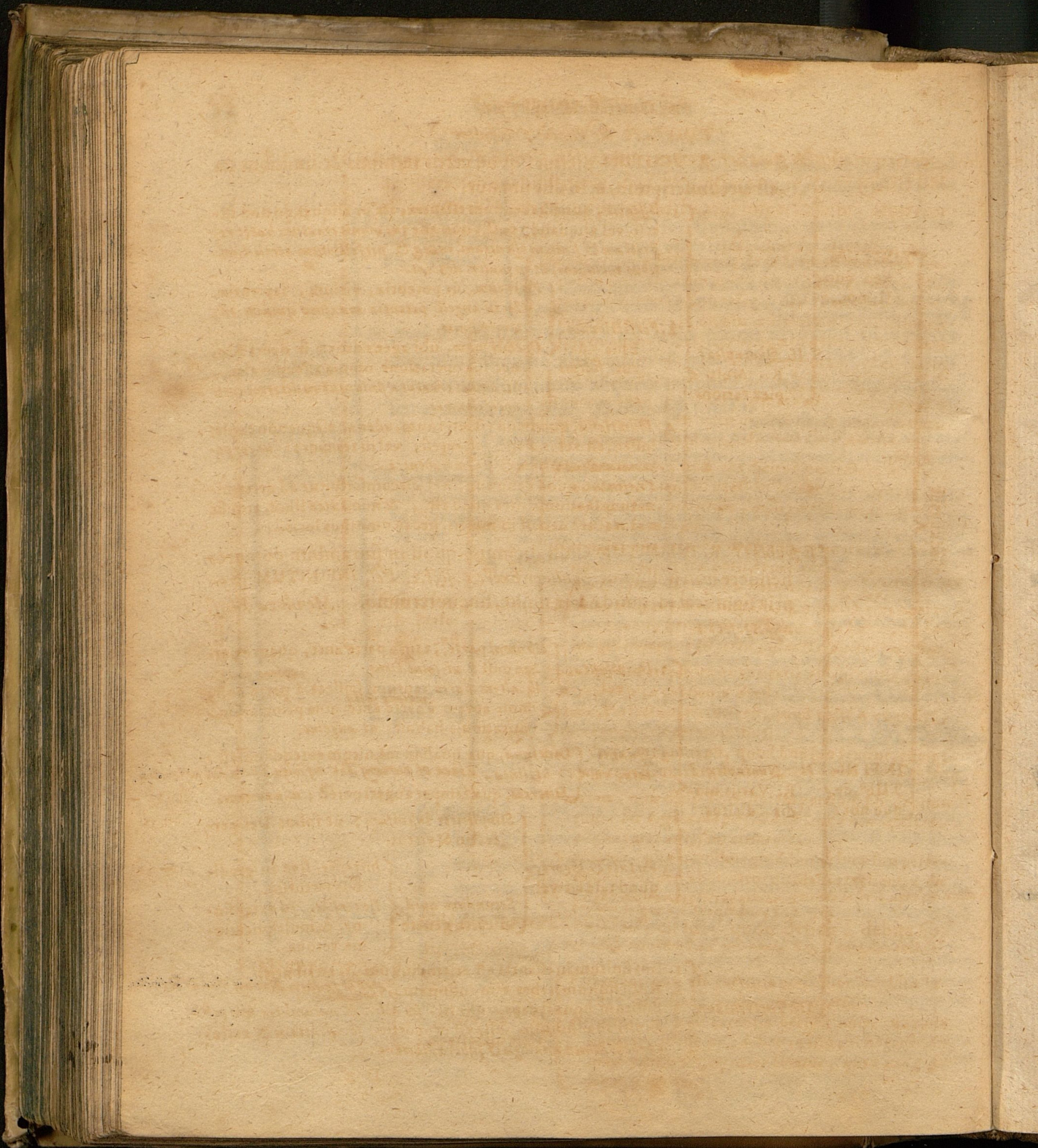
- 1. Omne quod est, eo ipso quia est, singulare est.
- 2. Principia individuationis substantiæ compositæ sunt hæc materia, & hæc forma inter se unita: *Quia materia & forma in communi sumpta sunt principia substantiæ compositæ in communi consideratæ.*
- 3. Substantiæ simplices, item accidentia & modi rerum, nulla habent principia individuationis. *Quia sunt entitates simplices. Ergo carent principijs.*

* p. 7 possunt ee individua.

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Caput XXI. de Finito & Infinito

I. Quid sit? R. FINITUM dicitur, quod certis terminis & limitibus ita est circumscriptum, ut in illis finiatur.

1. Essentie, quod habet fines essentia, ita ut aliquando non fuerit, vel aliquando possit non esse; ut omnis creatura habet restrictam & finitam essentiam, indeq; & perfectionem certis limitibus inclusam, ut in multis deficiat.

Virtutum, ut potentia, virium, sapientia; Sic in angelis potentia maxima quidem est, tamen finita.

2. Perfectionum.

Ejus datur finitas Operationum, ubi agens deficit in operando, nec sua operatione omnia assequi valet; Sic omnes creaturae finiuntur in determinatis operationibus.

4. Durationis, quod non est æternum, adeoq; aliquando capit, indeq; est vel in ævo: ut angeli; vel in tempore: ut corpora naturalia initium & finem habentia.

4. Presentia, quod definitur, vel circumscribitur ad determinatum spatium, intra quod est, & non extra illud, atq; sic naturaliter nec est in multis, nec in omnibus locis.

I. Quid sit? R. INFINITUM illud dicimus, quod in suo ambitu comprehendere non possumus. Scaliger Exerc. 6. sect. 2. Vel, INFINITUM proprie significat id, quod caret limite, fine ac termino. Mendoza Phys. disp. 13. sect. 1.

1. Duratione, vel Ab omni parte, tam a parte ante, quam a parte post: ut solus Deus. ratione finis Ab altera parte tantum scilicet a parte post, non autem a parte ante, quia principium durationis habuit: ut angelus. ratione initii

2. Quantitate, vel Continua, quæ quasi in infinitum extendi potest: ut linea. Linea et numerus dicitur infinita o actu sed potentia. Discreta, quæ semper augeri potest: ut numerus.

3. Virtute & vigore, quod tale est vel Simpliciter infinitum: ut solius Dei perfectio & virtus.

Intensivè, sive in gradibus virtutum. Secundum quid, Extensivè, in extensione, & multiplicatione rerum. in certo genere

- 1. Ens finitum in essentia est etiam finitum in attributis.
2. Nihil finitum habet vim infinitam. quod sit finitum essentiam illud et sit finitum potentiam.
3. Finitum non est capax infiniti, sc. active & naturaliter bene possit.
4. Finiti ad infinitum nulla est proportio: sc. essentialis & univo- ca; bene tamen analogæ & subordinationis.

III. Theoremata

FINITUM, de quo II, not:

II. Quotuplex? R. Multiplex ratione

sequitur

INFINITUM, de quo not:

II. Quotuplex? R. Varijs modis dicitur

I. Quid sit? R. PERFECTUM dicitur, extra quod non est ullam partem accipere, seu cui nihil deest. Arist. lib. 4. Metaph. c. 16. Vel PERFECTUM est, in quo nihil invenitur per quod dicatur imperfectum. Averroes lib. 5. Metaph. cont. 21.

PERFECTUM, de quo II. not.

Sequuntur

II. Quotuplex? R. Perfectio est.

1. vel ^{abstractivè o a. concretè} Simpliciter, quæ in suo proprio & formali conceptu importat perfectionem absq; omni imperfectione. Vel juxta Anselmum in Monolog. c. 14. Perfectio Simpliciter dicitur illa, quæ in individuo entis melior est ipsa quam non ipsa: id est, quæ in genere entis talem perfectionem dicit, ut nullam majorem vel æqualem excludat. Suarez. disp. 10. sect. 20. ^{h. e. quæ o dato major et de æqualis nulla est.} Secundum quid, seu in certo genere est, quæ in proprio suo & formali conceptu perfectionem importat imperfectioni admittam. ^{Sic inest Paulo scientia.}

2. vel ^{absolute} Transcendentalis, quæ ens dicitur perfectum in sese, quatenus ipsi nihil deest in integritate essendi. Sic infans est ens perfectum, quia perfecto modo habet essentiam humanam.

3. vel Naturalis, qua rei nihil deest ad bona naturæ, hoc est quod vires naturæ obtinet perfectas. Sic homo robustus & sanus est perfectus naturaliter. ^{quæ obtinet vires naturæ habitus.}

Moralis, est ipsa virtus moralis, & honesta ejus operatio, quando nempe perfecto modo se habet. Sic homo qui eminenter est fortis justus &c. dicitur perfectus.

4. vel Quantitatis. Perfectum quantitatis est cui nulla quantitatis debitæ particula deest.

5. vel Virtutis. Perfectum virtutis est, quod rectè & expedite suis fungitur operationibus.

6. vel Finis. Perfectum finis est, quod sine suo fruitur, eumq; complete assequitur. ^{Ita beati & electi in vita æternâ sunt perfecti.}

7. vel Partium, quæ dicit Totalitatem partium sibi debitæ: Sic Logica illa perfecta est, quæ non deficit in aliqua parte ad ipsam attinente.

8. vel Graduum, quæ omnibus gradibus debitæ suæ perfectionis gaudet, abundatq; quadam excellentia. Sic Cicero dicitur perfectus orator. ^{Quando calor in aqua est septem graduum in tene a. e. d. o. graduum.}

I. Quid sit? R. IMPERFECTUM est id, quod deficit à debita sibi perfectione. ^{sc. vel naturali vel morali vel quantitatis, non à transcendentali.}

IMPERFECTUM de quo II. not.

II. Quotuplex? R. Imperfectio est vel

1. Privativa, quæ est carentia perfectionis debitæ inesse: ut cæcitas, surditas, claudicatio

2. Negativa, quæ est carentia perfectionis, quæ per naturam inesse non debet in illo cui negatur. Sic arbor dicitur imperfectior homine, quod non possit loqui, ut homo.

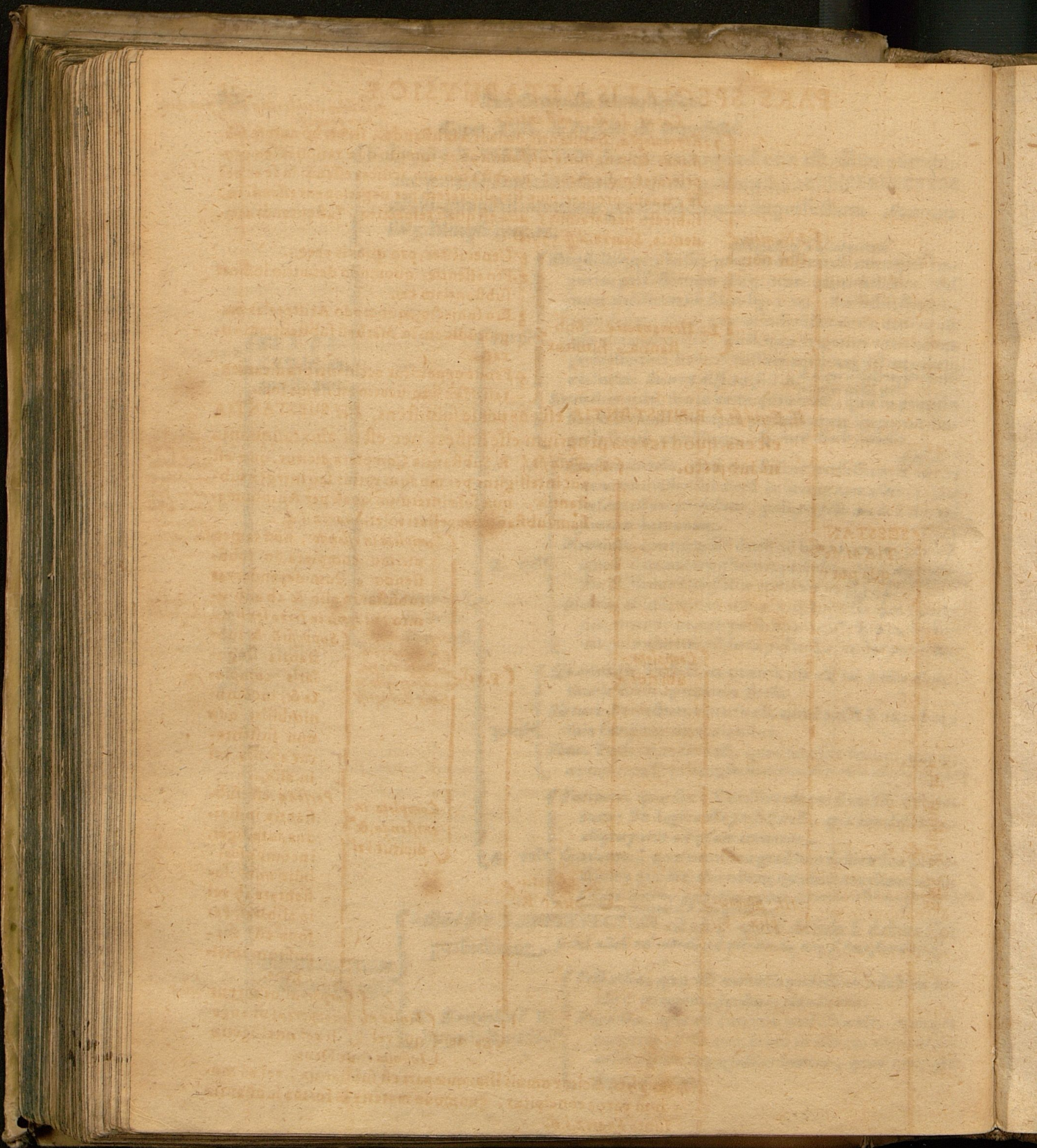

Fragment of text from the adjacent page, including the word "septem" and other illegible characters.

Main body of text on the page, consisting of several columns of dense, handwritten script in a historical cursive hand. The text is significantly faded and difficult to decipher.

PARS SPECIALIS METAPHYSICÆ

Caput I. de Substantia.

quod substantia accidentibus illis fundatur
sunt proprie.

I. Etymologia. Substantia dicitur à substando. In verbo autem substandi, & in nomine substantia ab eo sumpto duæ rationes seu proprietates indicantur: una est absoluta scilicet essendi in se ac per se, quam propter ejus simplicitatem per negationem essendi in subjecto declaramus; alia est quasi respectiva, sustentandi accidentia. Suarez. disp. 33. sect. 1.

I. Nomen. Ubi notat

2. Homonymia. Substantia fumitur

- 1. Generaliter, pro quovis ente.
- 2. Pro essentia, quomodo definitio indicat substantiam rei.
- 3. Pro subjecto, quomodo Aristoteles magnitudinem in Mathesi substantiam vocat.
- 4. Prout opponitur accidenti prædicamentali. Hæc significatio est hujus loci.

II. Quid sit? R. SUBSTANTIA est ens per se subsistens. Vel SUBSTANTIA est ens, quod revera proprium esse habet, nec est in alio tanquam in subjecto.

I. Quid sit? R. Substantia Completa dicitur, quæ est aut intelligitur per modum totius seu integræ substantiæ, quæ sola interdum quasi per Antonomastiam substantia appellari solet. Suarez. l. d.

alio dicitur
substantia
completa
corpus sed
illa gurniat
ad completam
substantiam.

Completa in essendo, non tamen ultimo completa in subsistendo, cum dependenter subsistat in alio & ab alio unito: ut ignis in ferro ignito.

non tamen
substantia
completa
sed
ita gurniat
ad completam
substantiam.

SUBSTANTIAM, de qua notat

Completa, ubi notat

I. vel
Suppositum et
persona sunt unum
que idem dicitur
una à supposito
ratione distincti

Suppositum & substantia singularis completa &, incommunicabilis, quæ non sustentatur ab alia vel in alia.

Completa in existendo, & dicitur vel.

Persona est substantia individua, intelligens, incommunicabilis non sustentata ab vel in alio. Vel, Persona est suppositum intelligens.

2. Quotuplex? R.

III. Quotuplex? R.

- 1. Corporea: ut corpus homo
- 2. Finita & Incorporea: ut angelus vel intelligentia
- 3. Infinita: ut Deus

Incompleta, dicitur omnis illa, quæ pars est substantiæ, vel ad modum partis concipitur: quomodo materia & forma substantiæ sunt. Suarez. l. d.

incompleta.

ENS dividitur in

1. Quid sit? R. ACCIDENS est quod est in alio tanquam in subiecto.

1. Quid sit? R. QUANTITAS est acci-
dens per se extensum.

Quantitas,
Ubi not:

2. Quotu-
plex? R.

Continua, cujus partes termi-
no communi copulantur
ut linea, superficies, corpus.
Discreta, cujus partes nullo
termino communi copu-
lantur: ut numerus.

Absolu-
tum: ut
hæc pendet vel
a substantia
nâe ut quanti-
tas, vel ab eius-
dem forma
ut qualitas.

1. Quid sit? R. QUALITAS est accidens ab-
solutum à quantitate distinctum. *Mendoza.*

Qualitas,
Ubi not:

1. *Habitus* vel *Dispositio* est quali-
tas acquisita vel infusa, qua
subjectum redditur promptum
ad operandum difficulter vel
facile mobilis. *DuTrieu tr. 1. p. 3. c. 2.*

2. *Potentia naturalis* vel *Impoten-
tia* est qualitas à natura infusa,
qua subjectum redditur potes
vel impotens ad aliquid faci-
endum, aut resistendum, aut
suscipiendum suam perfectio-
nem *ibid.*

3. *Passibilis qualitas* vel *Passio* est
qualitas unico sensu exteriori
perceptibilis, vel appetitus af-
fectio difficulter aut facile
mobilis. *ibid.*

4. *Figura* vel *Forma* est qualitas
quantitatem determinatam,
consequens. *ibid.*

1. Quid sit? R. RELATIO est accidens cujus to-
tū esse est ad aliud esse, seu ad aliud se habe-
re, seu aliud respicere. *Suarez. disp. 47. sect. 5.*

Respectuum,
ut Relatio,
de qua not:

*Inscibile et scientia,
sensibile et sensus tam
dicitur relata*

*Magistratus et
fidelitas tam
ec*

2. Quotu-
plex? R.

Secundum dici est res quæ concipitur & explicatur per modum respectus, cum in re ipsa verum respectum non habet. *Suarez l. de
Secundum esse*, quæ re vera habet proprium esse, cum habitudine ad aliud. *ibid.*

Prædicamentalis, cuius totum esse est ad aliud accidentaliter adveniens immediato fundamēto. *Medoz. Metap. disp. 15. sect. 8.*

Transcendentalis, cuius esse est ad aliud aliquo modo essentialiter adveniens immediato fun-

Primari-
um, vel

De ACCIDENTE II. not:

2. Quotu-
plex? R.

Secundarium quod
resultat ex adjuncto
substantia accidente.
Cap. seq.

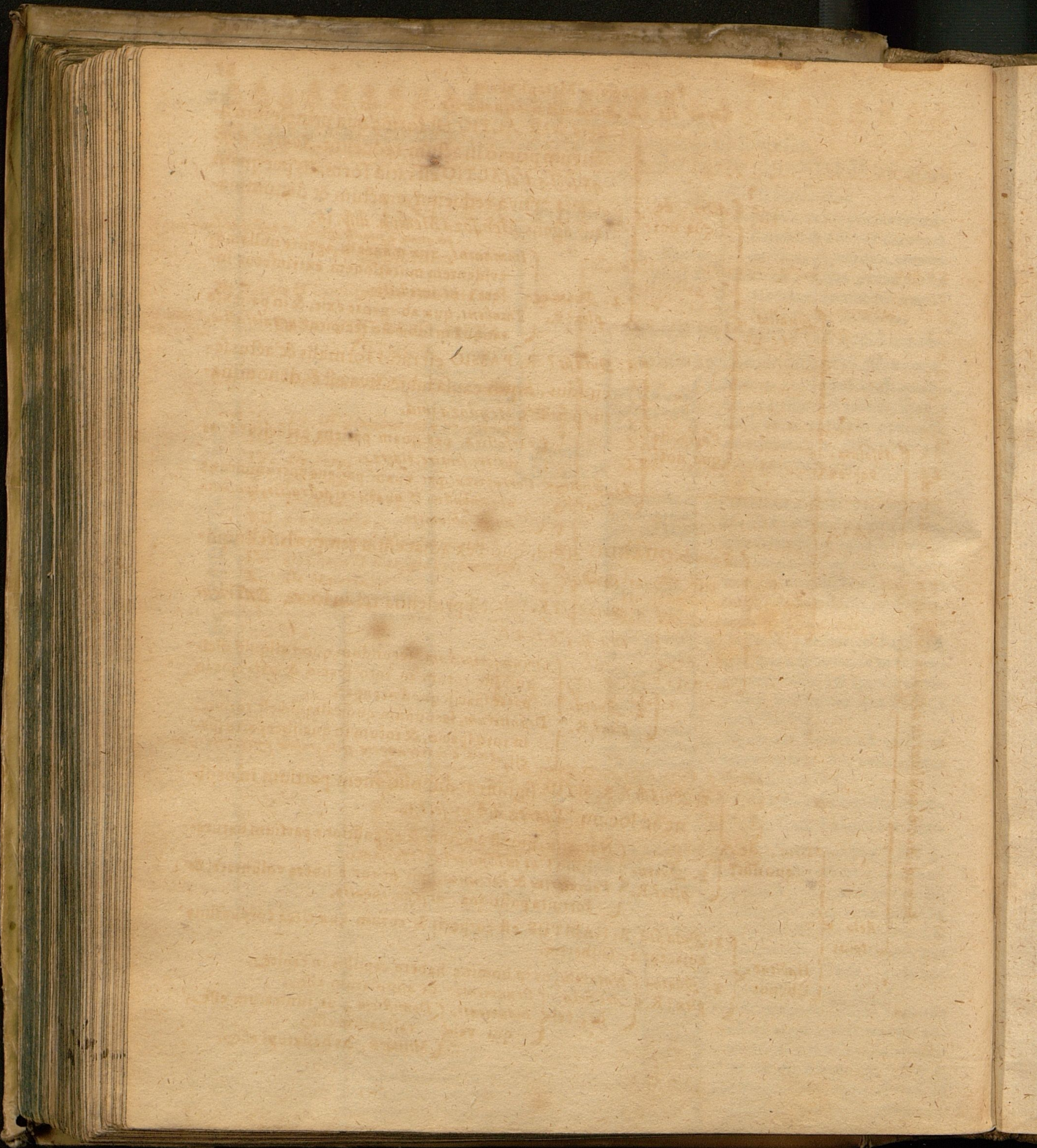
* *laurento, 14. c. 2. Ex. ibid.*

Pars Specialis Metaphysicæ
Caput III, de Accidentibus Secundarijs.

Secund. Accid. resultant ex adjuncto Substantia accidente vel

Actio, de qua not:
 1. Quid sit? R. ACTIO est forma qua principium a-
 ctivum primò in actum reducitur. *Suarez. disp. 48. sect. 5. Vel ACTIO est ratio formalis per quam causa activa reducitur in actum & denomina- tur agens Mendoza Metaph. disp. 16.*
 2. Quotuplex? R. *Immanens, quæ manet in agente nullamq; evidentem mutationem extrinsecus in- fert: ut intellectio.*
Transiens, quæ ab agente exit, & in patiente tanquã in subiecto recipitur: ut calefactio, scriptio & talis actio.

Qualitate: ut
 1. Quid sit? R. PASSIO est ratio formalis & actus se-
 cundus, à quo causa subjectiva est & denomina- tur patiens. *Mendoza ibid.*
 2. Quotuplex? R. *Perfectiva, per quam patiens perficitur: ut discere sentire, videre.*
Corruptiva, per quam patiens corrumpitur: ut combustio, & quavis rei destructio, consum- ptio, & absumtio.

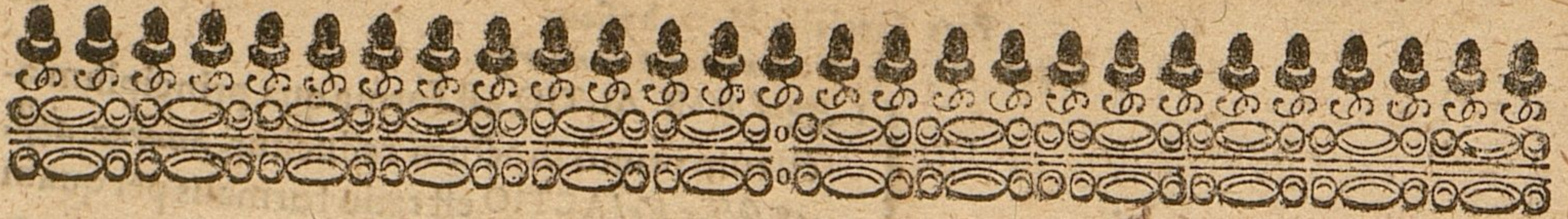
Passio, de qua not:
 Quando. QUANDO est id, quod ex adjacentia temporis relinqui- tur. *Thom in opusc. 48.*
 Quâti-
 tate ut
 1. Quid sit? R. UBI est præsentia rei in loco. *De Tricu- ty. 1. p. 3. c. 2. a. 6.*
 2. Quotuplex? R. *Circumscriptivum, secundum quod aliquid dici- tur esse totum in toto spacio & pars ejus in parte spaciij, quod occupat.*
Definitivum, secundum quod aliquid est totum in toto spacio, & totum in qualibet parte spa- cij: ut aqua est in toto corpore et in qualibet parte corporis tota.

Ubi, de quo not:
 1. Quid sit? R. SITUS significat dispositionem partium in ordi-
 ne ad locum. *Suarez. disp. 52. sect. 1.*
 2. Quotuplex? R. *Naturalis, qui est à natura & ex positione partium natura- lium: ut in homine caput sursum.*
Voluntarius & Fortuitus, qui oritur à libera voluntate, & fortuita positione: ut sessio, cubatio.

Situs, de quo not:
 1. Quid sit? R. HABITUS est corporis & eorum quæ circa corpus sunt
 adjacentia. *Gilbertus.*
 2. Quotuplex? R. *Naturalis, ut in homine habere capillos in capite.*
*Artificia-
 lis, vel Ornamenti: ut annulatum esse,
 Indumenti, Domesticus: ut tunicatum esse,
 qui vel calceatum esse,
 Militaris: ut hastatum esse.*

**Rela-
 to: ut**
Habitus, Ubi not:

INDEX TITULORUM.

PROOEMIUM.

De Natura & Constitutione Metaphysica. pag. 1.

PARS GENERALIS METAPHYSICÆ.

Cap. I.	<i>De Natura & Distinctionibus entis.</i>	
		pag. 2
II.	<i>De Affectionibus entis in communi.</i>	3
III.	<i>De Uno.</i>	ibid.
IV.	<i>De Vero.</i>	4
V.	<i>De Bono.</i>	5
VI.	<i>De Actu.</i>	6
VII.	<i>De Potentia.</i>	7
VIII.	<i>De Principio & Principiato.</i>	8
IX.	<i>De Causa & Causato in communi.</i>	9
X.	<i>De Materia.</i>	10
XI.	<i>De Forma.</i>	11

Cap. XII.	<i>De Causa Efficiente.</i>	pag. 12
XIII.	<i>De Fine.</i>	13
XIV.	<i>De Necessario & Contingente.</i>	14
XV.	<i>De Simplici & Composito.</i>	15
XVI.	<i>De Toto & Parte.</i>	16
XVII.	<i>De Eodem & Diverso.</i>	17
XVIII.	<i>De Distinctione.</i>	18
XIX.	<i>De Oppositione.</i>	19
XX.	<i>De Universali & Singulari.</i>	20
XXI.	<i>De Finito & Infinito.</i>	21
XXII.	<i>De Perfecto & Imperfecto.</i>	22

PARS SPECIALIS METAPHYSICÆ.

Cap. I.	<i>De Substantia.</i>	pag. 23
II.	<i>De Accidentibus Primarijs.</i>	24
III.	<i>De Accidentibus Secundarijs.</i>	25

FINIS.

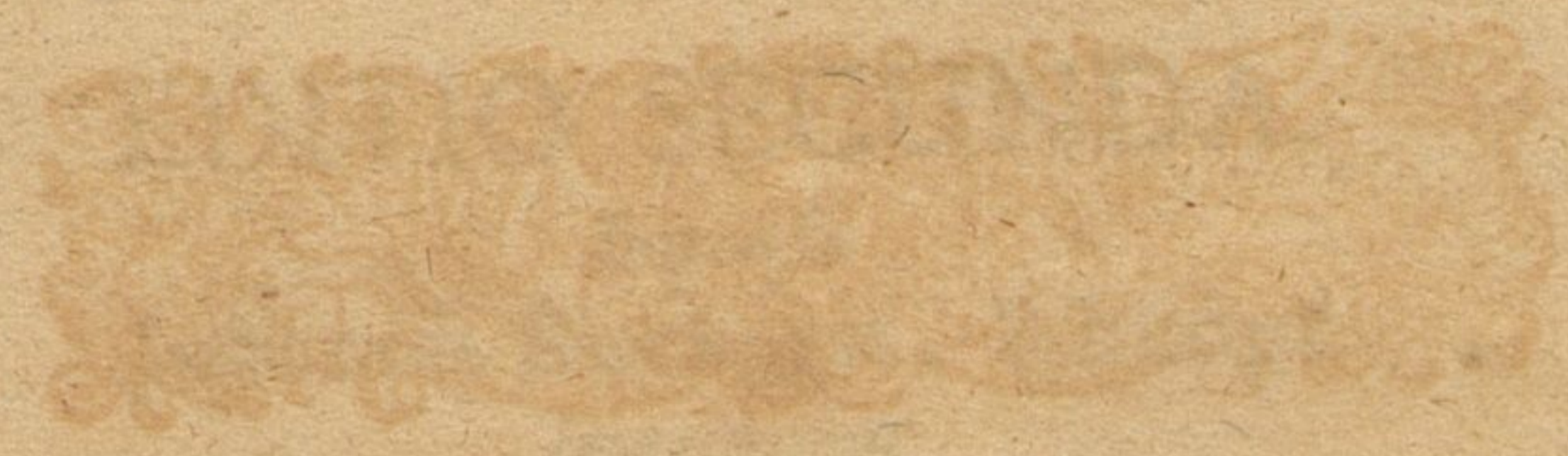

INDEX TITULORUM

PERIHALIA

FINIS

LOGICA

PERIPATETICA

EX ARISTOTELE, alijsq; probatis Authoribus
collecta et servata innotescens T. 1. 1647
in synopsi in fine a.

M. JOHANNI STERIO.

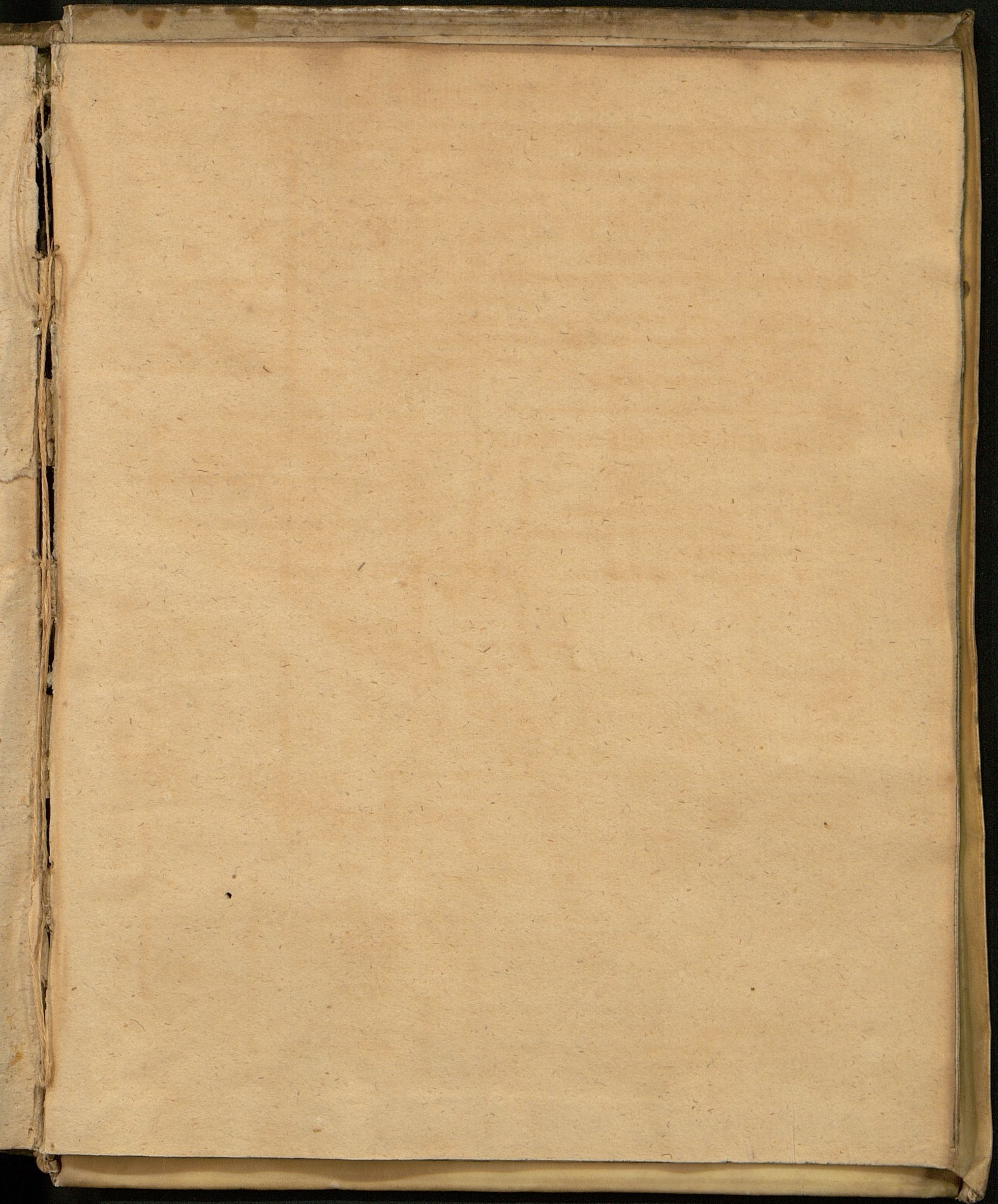
EDITIO SECUNDA.

Johannis Burkeri, Bibliopoli
Lipsiae, Michaeli Dibelmanni

Anno M. DC. LXXII.

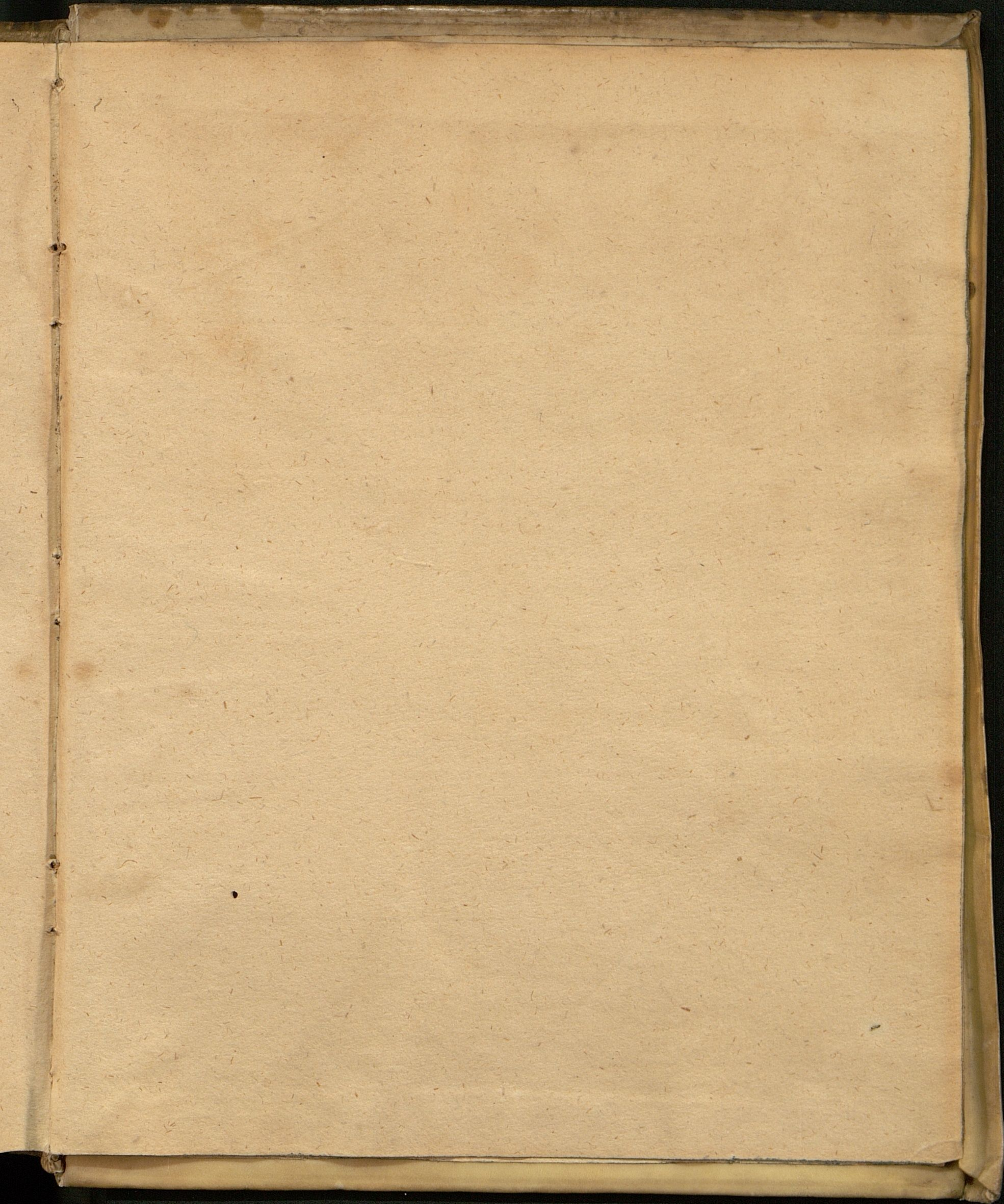

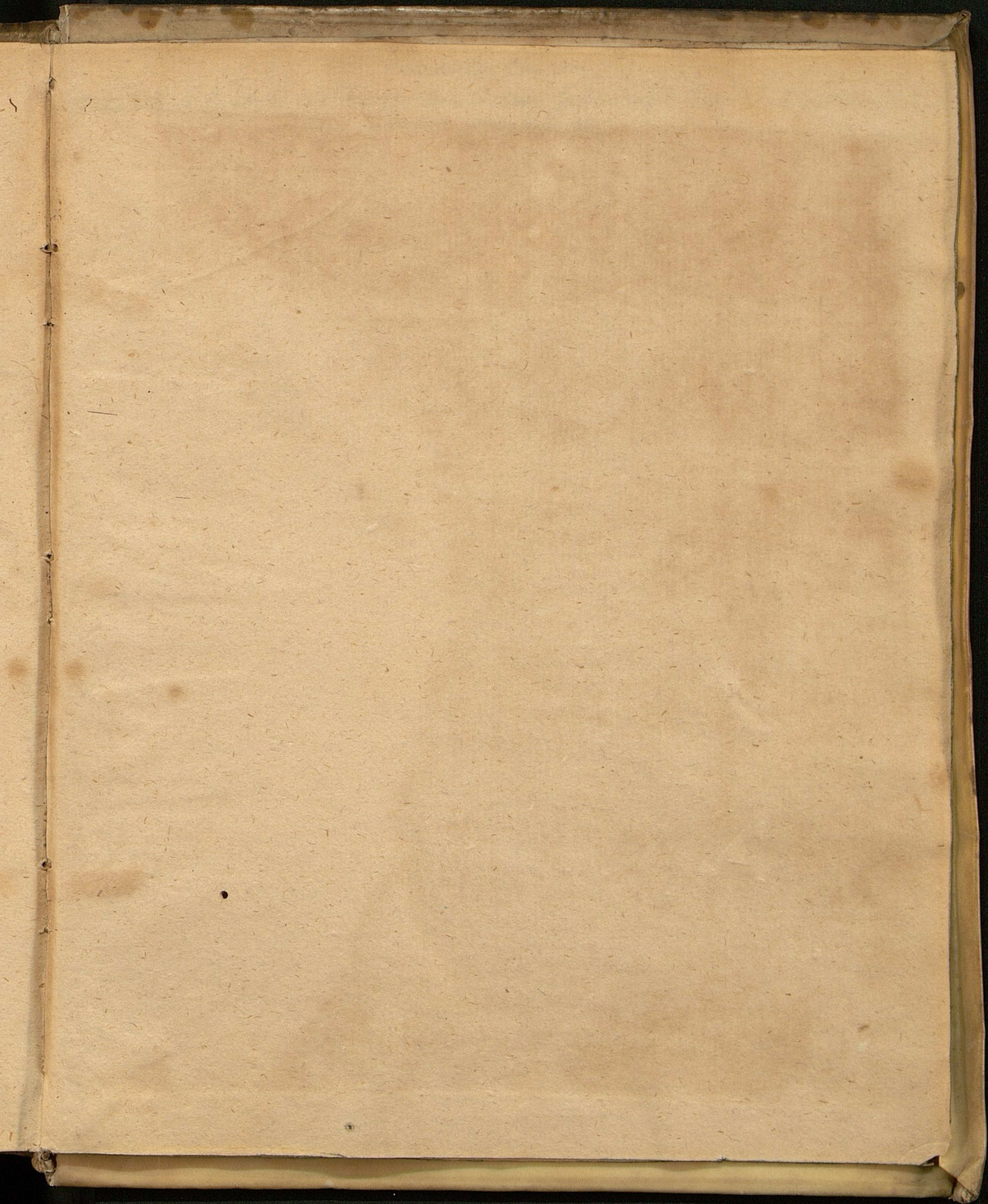

Proprietates hominum.

Homo ridendi facilitate praeditus est. Homo loquitur. Infans vagit. Puer lallat, balbutit (Aalew)
Juvenis hirpitat. Senex balbutit.

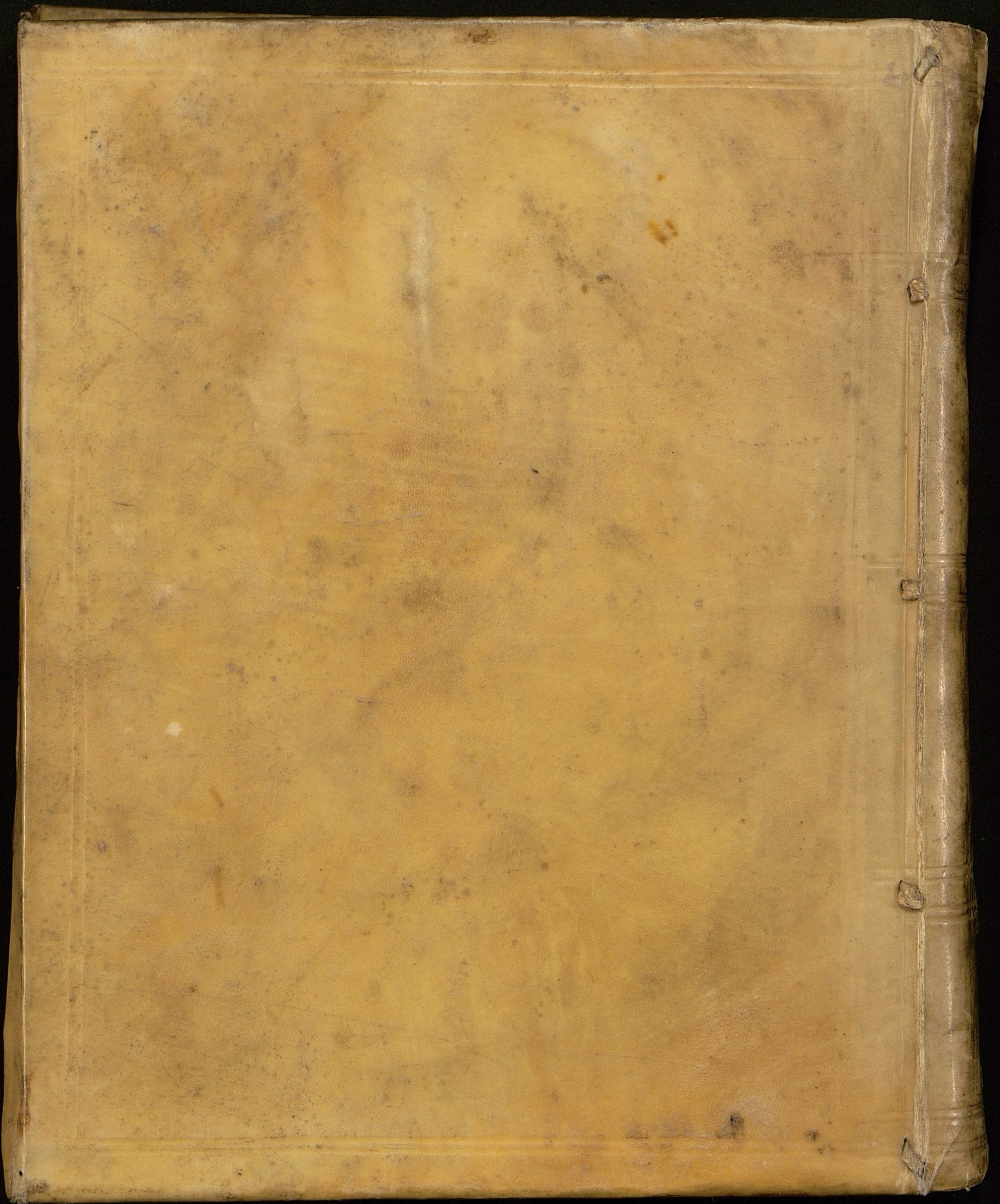

X 26 12 822

VD 17

7
E

Præcepta

METAPHY. SICÆ

Ex probatis Auctoribus collecta, & adjuvan-
dæ memoriæ causa TABULIS Syno-
pticis inclusa

à

M. JOHANNE STIERIO.

Impensis
JOHANNIS BIRCKNERI, Bibliop:
Imprimebat
Fridericus Melchior Dedekindus, Acad. Typogr.

ANNO, M. DC. XXXV.

